

Aplikace na podporu genealogie

Applications for genealogy support

Tomáš Vogeltanz

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš VOGELTANZ**
Osobní číslo: **A07115**
Studijní program: **B 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Informační a řídicí technologie**

Téma práce: **Aplikace na podporu genealogie**

Zásady pro vypracování:

1. Objasněte stručně co je předmětem pomocné vědy historické – genealogie, a také základní pojmy, které používá.
2. Vypracujte literární rešerši na téma Aplikace na podporu genealogie, přičemž se zaměřte zejména na ty, které jsou neplacené, podporují češtinu a také výměnu dat pomocí formátu GEDCOM.
3. Přehledně srovnajte možnosti vybraných programových i webových aplikací z předchozího bodu a doporučte, podle Vás, 3 nejlepší aplikace vhodné pro laiky.
4. Popište ovládání jedné z těchto 3 vybraných aplikací.
5. Demonstrujte v této aplikaci, v rámci svých možností, vytvoření vlastního rodinného stromu – vývodu.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. PETERKA, Josef. Cesta k rodinným kořenům. Praha : Libri, 2008. 376 s. ISBN 80-7277-307-0.
2. POHANKA, Henry. Sám proti toku času : aneb s genealogií k vlastním kořenům. Liberec : Dialog, 2002. 272 s. ISBN 80-85843-62-5.
3. OS Genea. Genea – genealogie, stránky o genealogii [online]. c2006 [cit. 2010-01-25]. Dostupný z WWW: <http://www.genea.cz>.
4. ILČÍK, Václav. Zdroje genealogických informací na Internetu [online]. c1992-2003 , 1-08-2003 [cit. 2010-01-25]. Dostupný z WWW: <http://www.ilcik.cz/info/index.htm>.
5. DROZD, Arnošt. Osobní stránky Arnošta Drozda, věnované rodu Drozdů, šlechtictví, heraldice a genealogii [online]. c1998-2010 , 15.1.2010 [cit. 2010-01-25]. Dostupný z WWW: <http://drozd.info>.
6. DVORÁK, Jakub. Poznejte svůj rodokmen a vytvořte rodinný strom. Technet.cz : Software [online]. 3. února 2009 [cit. 2010-01-25]. Dostupný z WWW: http://technet.idnes.cz/poznejte-svuj-rodokmen-a-vytvorite-rodinny-strom-f70-/software.asp?c=A090113_170240_software_dvr.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. František Gazdoš, Ph.D.

Ústav řízení procesů

Datum zadání bakalářské práce:

5. března 2010

Termín odevzdání bakalářské práce:

1. června 2010

Ve Zlíně dne 5. března 2010

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. Ing. Ivan Zelinka, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Tato práce je zaměřena na aplikace pro podporu genealogie. Nejprve jsou vysvětleny základní genealogické pojmy a způsob vytváření rodokmenů. Dále je stručně charakterizován formát souboru GEDCOM. Hlavní částí této práce je literární rešerše popisující jednotlivé genealogické aplikace, které jsou následně porovnány. Nakonec je demonstrováno vytvoření vývodu ve zvolené aplikaci.

Klíčová slova:

Programové aplikace, genealogie, GEDCOM, rodokmen, srovnání

ABSTRACT

This thesis is focused on applications for genealogy support. First basic genealogy terms and a way of lineage creation are explained. Next the GEDCOM file format is characterized. The main part of this thesis is represented by a survey describing the individual applications that are subsequently compared. At the end creation of the ancestor chart in a selected application is demonstrated.

Keywords:

SW applications, genealogy, GEDCOM, lineage, comparison

Na tomto místě bych rád poděkoval panu Ing. Františku Gazdošovi, Ph.D. za jeho věcné připomínky a čas při konzultaci této práce.

Dále bych chtěl poděkovat své sestře Ing. Zdeňce Vogeltanzové za její rady při tvoření této práce a také všem, kteří mě při tom podporovali.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 GENEALOGIE	11
1.1 RODOKMEN	12
2 GEDCOM	16
3 POPIS APLIKACÍ	18
3.1 AHNENBLATT	19
3.1.1 Editace Osob	21
3.1.2 Vytvoření stromu.....	22
3.1.3 Zhodnocení.....	24
3.2 ANCESTRY.....	25
3.2.1 Editace Osob	27
3.2.2 Vytvoření stromu.....	29
3.2.3 Zhodnocení.....	31
3.3 BROTHER'S KEEPER	32
3.3.1 Editace Osob	33
3.3.2 Vytvoření stromu.....	34
3.3.3 Zhodnocení.....	35
3.4 GENOPRO 2007	36
3.4.1 Editace Osob	40
3.4.2 Zhodnocení.....	42
3.5 LEGACY FAMILY	42
3.5.1 Editace Osob	44
3.5.2 Vytvoření stromu.....	46
3.5.3 Zhodnocení.....	47
3.6 PERSONAL ANCESTRAL FILE	48
3.6.1 Editace Osob	50
3.6.2 Vytvoření stromu.....	51
3.6.3 Zhodnocení.....	52
3.7 MYHERITAGE.....	53
3.7.1 MyHeritage Family Tree Builder	55
3.7.2 Editace Osob	57
3.7.3 Vytvoření stromu.....	58
3.7.4 Zhodnocení.....	59
3.8 XTREE	60
3.8.1 Editace Osob	62
3.8.2 Vytvoření stromu.....	63
3.8.3 Zhodnocení.....	64
II PRAKTICKÁ ČÁST	65
4 POROVNÁNÍ APLIKACÍ	66

4.1	DESIGN A OVLÁDÁNÍ	66
4.2	KOMPATIBILITA SE SOUBORY GEDCOM	67
4.3	MOŽNOSTI.....	69
4.4	VYTVÁŘENÍ STROMU	70
4.5	CELKOVÉ ZPRACOVÁNÍ.....	72
5	VYTVOŘENÍ VÝVODU	74
5.1	POSTUP VYTVOŘENÍ VÝVODU	74
	ZÁVĚR	78
	ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ.....	80
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	82
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	85
	SEZNAM OBRÁZKŮ	88
	SEZNAM TABULEK.....	89
	SEZNAM PŘÍLOH.....	90

ÚVOD

Genealogie je v očích široké veřejnosti stále trochu nedoceneným oborem. Většina softwarových společností se proto zaměřuje na vývoj aplikací z populárnějšího spektra, ke kterému jistě patří hudba, video, fotografie apod. Genealogie se tak ve světě informatiky neprávem přehlíží.

Na začátku této práce je objasněn samotný termín genealogie, dále pak základní pojmy tohoto oboru, jako jsou pokrevnosti, příbuzenství, rozrod, vývod apod. a způsob vytváření rodokmenu, včetně uvedení standardních symbolů pro jeho tvorbu.

V následující kapitole je naznačena struktura formátu GEDCOM. Tento formát je nyní v tomto oboru vnímán jako hlavní standard pro sdílení digitálních genealogických dat. Je zde také zmíněn směr, kterým se tento formát hodlá vydat, byť společnost, která tento standard uvedla, s jeho dalším vývojem evidentně moc nespíchá.

Nejobsáhlejší částí této práce je literární rešerše popisující aplikace, které byly vybrány po důkladném pátrání na internetu a zjišťování, zda splňují tři zadané podmínky. Vybrané aplikace byly pak testovány a prozkoumány. V analýze aplikací jsou uvedeny jejich možnosti, přednosti a naopak i chyby, kterých se autoři dopustili. Vyskytuje se zde také rozbor z hlediska množství dat, které umožňují aplikace do souboru s rodokmenem vložit. Dále je analýza také zaměřena na to, jakým způsobem aplikace pracují s grafickou stránkou stromu a jak jsou v tomto ohledu vyspělé. U některých aplikací byl také z části uveden způsob jejich ovládání. U jednotlivých aplikací je vždy uvedeno jejich stručné zhodnocení hlavních výhod a nevýhod.

Aplikace jsou porovnány podle pěti kritérií: designu a ovládání, kompatibility se soubory GEDCOM, možností, nástrojů pro vytváření stromu a celkového zpracování.

Závěrem je demonstrováno vytvoření vývodu i s popisem nejdůležitějších částí ovládání aplikace, která byla pro tento účel použita.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 GENEALOGIE

Pojmenování pochází z řeckého *génos* (latinsky *genus*) = rod. V nejširším slova smyslu pojednává genealogie o charakteru vztahu dvou navzájem nějak souvisejících jevů či faktů, v nejužším smyslu pak o vztahu mezi lidskými jedinci, vyplývajícím z jejich společného rodového původu. Spadá sem ovšem i studium důsledků, které z takových příbuzenských vztahů vyplývají v nejrůznějších směrech a souvislostech - od historických na jedné až k sociálním a biologickým na druhé straně.

Jako pomocná věda historická slouží genealogie nejrůznějším oborům v souvislosti se studiem jednotlivců - především dějinám politickým, dále heraldice a sfragistice, jimž dodává materiál pro vysvětlení původu jednotlivých osob významného postavení a sama se naopak opírá o heraldiku a sfragistiku a občas i o jiné obory, z nichž může získat další záchytné body pro přesnější fixaci rodinných vztahů. Teprve současné zkoumání rodinných vztahů u všech skupin obyvatelstva dodává materiál sociální historii, historické statistice, demografii, dějinám lékařství apod. U historické medicíny se např. sledují genealogické a biologické vazby a zvláštnosti v oblastech, které byly specificky ovlivňovány prostředím apod.

Z genealogických, resp. biologických pojmů je třeba uvést nejdříve termín pokrevenství (*consanguinitas*). Ten označuje osoby, pocházející od jediného předka (vnuci, děti, rodiče apod.). Důležitý je stupeň tohoto pokrevenství, jenž je počítán podle generací či podle blízkosti příbuznosti mezi současně žijícími osobami. Dále je to příbuzenství (*affinitas*, sešvagření) jako důsledek uzavření manželství, neboť tím vzniká vztah k pokrevným příbuzným druhého manžela (švagrové, tety, sestřenice, bratřenci apod.).

Od vědecké genealogie je třeba odlišit rodopis ve většině jeho forem, neboť se zpravidla omezuje na záležitosti ryze účelové a vázané osobními zájmy. Stejně tak se s genealogií jen v některých bodech prolínají takové disciplíny, jako jsou dějiny osídlení, dějiny obyvatelstva příslušných teritorií či historie jednotlivců.

Pokud jde o způsoby a postupy práce, lze rozeznávat genealogii vypravující (popisnou) a odvozenou (teoretickou). První sleduje a vysvětluje individua v rámci rodiny, společenské skupiny, třídy a celé společnosti a přináší výsledky základního badatelského charakteru i pomocně-historického rázu. Takový postup je postupem historickým ve vlastním slova smyslu, a je také podkladem ke genealogii odvozené. Ta se zabývá studiem pravidel, resp.

zákonitostí genealogického dění - z velkého počtu jedinečných dat se pokouší abstrahováním dospět k stanovení základních pravidel genealogického vývoje.

Základem popisného rodopisu je jedinec, na nějž se váže veškerý výzkum. Ten má dvě podoby. První je tzv. vývod, tj. takový soupis příbuzných osob, kde se od výchozího jedince (*proband*, staročesky *střen*) postupuje dozadu, tj. zjišťují se jména a data jeho přímých předků (*ascendentů*). Druhou základní prací je rozrod, který sleduje potomstvo (*descendence*), popř. manželství určité osoby. [1].

1.1 Rodokmen

Zatímco u rozrodu a vývodu převažuje obsahová stránka a přehledné uspořádání údajů, u rodokmenu se klade důraz na výtvarné provedení při zachování historické pravdy. Bývá nazýván stromem života, znázorňující hlavní kmen a jednotlivé větve. Hodnota rodokmenu je především v jeho grafickém provedení a zpracování. U jednotlivých členů bývá uvedena délka života. K rodokmenu se přikládají osobní listy rodin a stručné životopisy jednotlivců. [2].

Rodokmen podává informaci o tom, jak se určitý rod vyvíjel a podává ji způsobem, ze kterého je patrná vzájemná závislost členů rodu. Rodokmen zaznamenává všechny syny a dcery pokud jsou manželskými potomky mužů pocházejících z manželství zakladatele rodu.

Zakladatel rodu je nejstarší zjištěný přímý předek. Vnější znakem členů rodu je společné příjmení. Vnitřním znakem členů rodu je pokrevnost po meči. Osoby se zařazují do rodokmenu podle pokolení (generací), v jednotlivých generacích podle rodin, v rodinách podle pořadí daného stářím - tj. dnem narození. [3].

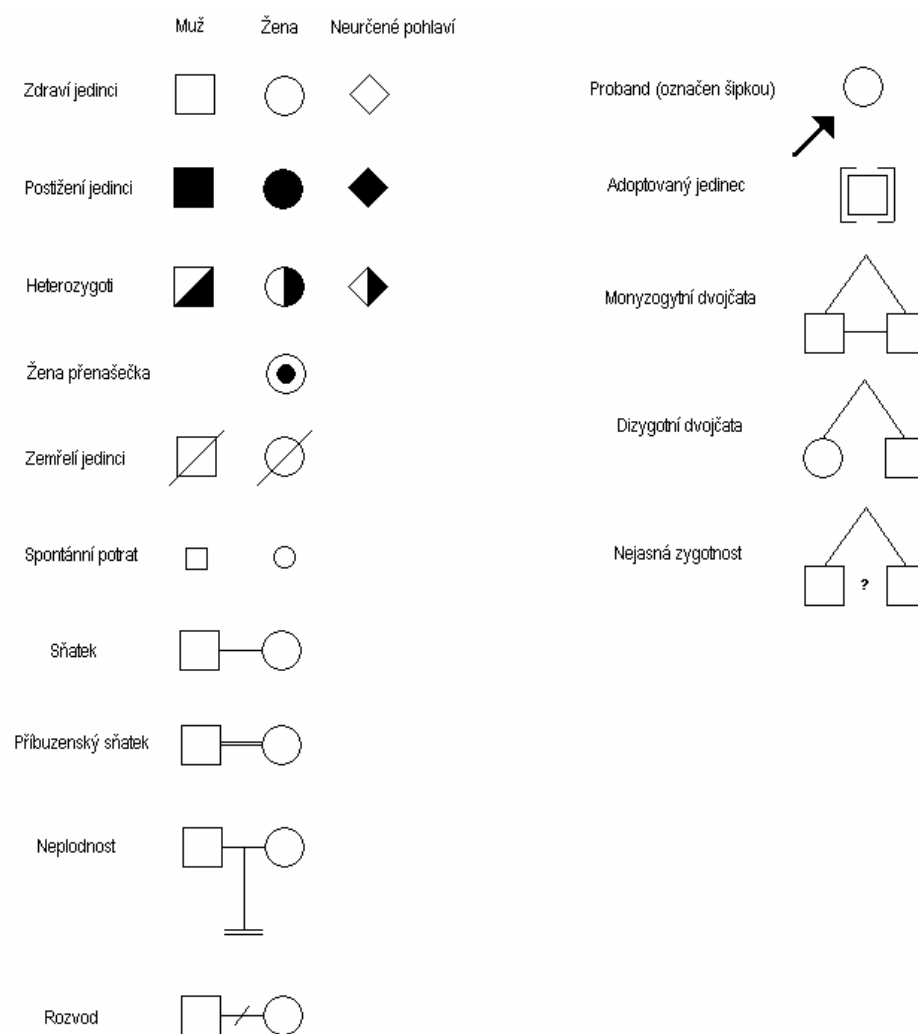
Je možné sestavit rodokmen a sledovat výskyt určitého znaku v rodině. Na základě výskytu, četnosti opakování a pohlaví nositelů znaku lze vyvodit způsob dědičnosti tohoto znaku, a také se pokusit odhadnout výskyt znaku v další generaci. Tato metoda má největší využití v klinické genetice, kde slouží pro predikci rizika na základě rodinné anamnézy (tedy výskytu choroby v rodině). Klinický genetik na základě známého typu dědičnosti sledované choroby a základních kombinatorických pravidel může stanovit požadovaný odhad rizika. [4].

K tomu, aby různé genealogické grafy byly všeobecně srozumitelné, a přesto maximálně úsporné, používá genealogické bádání obecně přijaté konvenční značky pro řadu základních faktů v biologickém rytmu člověka. [1]. Seznam základních rodopisných značek je zobrazen na *Obr.1*. Jsou zde vidět základní značky pro osoby mužského a ženského pohlaví, o způsobu jejich sňatku, narození, smrti apod. V druhé polovině obrázku jsou značky, které označují nekonkrétní údaje z hlediska období narození, smrti nebo neznámé jméno či příjmení. [5]. Všechny tyto značky mohou být v jiných literaturách mírně odlišné - např. podle [1] je znak pro mrtvě narozeného *†, zatímco na již zmíněném *Obr.1*. to je †*. Dále pak se na tomto obrázku pro osobu neznámého pohlaví vyskytuje znak trojúhelníka, kdežto na *Obr.2*, na kterém jsou další typy značek je naopak vidět kosočtverec.

Rodopisné značky	
*	narozen
~	pokřtěn
⋈	dvojčata
⋈ ³	trojčata
⊙	zasnouben
⊖	ohlášky
∞	oddán církevně
∞	druhý člen manželského páru
ψ	oddán civilně
⊙	rozveden
⊙	rozloučen
—	konkubinát, druhý člen konkubinátu zemřel
†	mrtvě narozen
† *	umřel jako poslední svého rodu
† †	padl na bojišti
⋈	zemřel po zranění v boji
† ⋈	pořibben
□	zpopelněn
∪	osoba mužského pohlaví
□	osoba ženského pohlaví
○	osoba neznámého pohlaví
△	

* a. 1670	narozen před (ante) rokem 1670
* < 1670	narozen před rokem 1670
‡ p. 1710	zemřel po (post) roce 1710
‡ > 1710	zemřel po roce 1710
* cca. 1670	narozen okolo (circe) roku 1690
‡ i. 1680 – 1685	zemřel mezi (inter, intra) léty 1680 – 1685
1751 ‡	roku 1751 je už mrtev
* 20. 4. 1685	narozen v neznámém místě
* 18. 6. 1769 (Benešov)	narozen asi v Benešově
‡ i. 4. – 19. 4. 1739	zemřel mezi 4. až 19. dubnem 1739
Magdaléna NN.	Magdaléna neznámého příjmení (nemen nescio)
NN. Veselý	muž neznámého křestního jména
Anna Jan	pravděpodobně člen (syn, dcera) rodiny

Obr.1. Rodopisné značky [5]

Obr.2. Alternativní typy rodopisných značek [4]

Z Obr.2 vyplývá, že pokud je potřeba vyjádřit jedince postiženého sledovanou chorobou (ten je obecně chápán, jako nositel sledovaného znaku), tak je vyplněn jeho symbol černou barvou. Napůl vyplněné symboly označují heterozygoty, neboli přenašeče znaku. Jedinec, který už nežije se znázorňuje přeškrtnutím jeho symbolu. Případný potrat může být znázorněn pomocí malého symbolu příslušného pohlaví, často se však znázorňuje jen malým plným kolečkem nebo trojúhelníčkem. Proband se označuje šipkou (z hlediska genetické konzultace se někdy používá označení konzultant). Pokud se v rodině vyskytuje jedinec, který byl do rodiny adoptován (popřípadě z ní adoptován), odliší se pomocí hranatých závorek.

Dále je vidět, že se jednoduchý sňatek označuje rovnou čarou (sňatková čára), kterým se spojí muž a žena. Sňatek obecně určuje dva lidi, kteří spolu mají děti, nemusí to tedy znamenat, že jsou oddáni. Pro takový případ by měla být doplněna značka oddán církevně/civilně (viz *Obr.1*), jinak může být vztah vnímán jako konkubinát. Dvojitá čára značí, že tento sňatek byl uzavřen mezi příbuznými jedinci. Sňatek, který je neplodný (tedy jeden nebo oba jeho členové nejsou plodní) se označí „uzemňujícím“ symbolem a rozvod přeškrtnutím rodové čáry.

Existuje ještě několik dalších speciálních značek, např. pro znázornění dvojčat, která mohou být monozygotní (jednovaječná), nebo dizygotní (dvojvaječná). Pokud není možné určit, zda jsou dvojčata monozygotní či dizygotní, vloží se mezi jejich symboly otazník. Dvojčata jsou označovány svislými spojnicemi, proto je kvůli možné záměně vhodnější všechny ostatní vazby osob spojit spojnicemi kolmými. [4].

2 GEDCOM

GEDCOM je akronym pro **GE**nealogical **Data** **COM**munication. Byl vyvinut k poskytnutí flexibilního, jednotného formátu pro výměnu digitalizovaných genealogických dat. Jeho smyslem je podporovat sdílení genealogických informací a vývoj širokého spektra softwarových produktů, schopných vzájemné spolupráce, za účelem pomoci genealogům, historikům a jiným badatelům.

Soubor GEDCOM je čistý text, který obsahuje genealogické informace o jednotlivcích a metadata, spojující k nim tyto záznamy. Používají se pro ně různé typy kódování řetězců znaků. Nejvýhodnější je použít typ s kódováním UNICODE, protože podporují všechny existující znaky. Soubor GEDCOM je možné editovat přímo v textovém editoru. Tento způsob je ovšem, obzvláště pro nezkušeného uživatele pracný, a je tedy použitelný jen pro drobné úpravy dat. GEDCOM má dvě různé úrovně - nižší a vyšší.

Nižší úroveň se označuje jako „datový formát“, který obsahuje obecně zaměřená data, znázorňující jazyk pro reprezentování nějakého druhu strukturované informace. Pojednává o syntaxi a identifikaci strukturované informace obecně, ale nepracuje s významovým obsahem žádných konkrétních dat. Je proto také užitečná pro uživatele, používající GEDCOM pro uchovávání jiných typů dat než jsou data genealogická.

Vyšší úroveň je nazývána „formovací“. Každý typ dat, který používá datový formát má specifikovanou formu. Jedna z těchto forem je tzv. „forma spojovacího rodokmenu“ (Lineage-Linked), což je forma, kterou používají vývojáři k vytvoření genealogických programových systémů, pomocí níž lze vyměnit sestavené informace o jednotlivcích i s jejich rodinami, zdroji atd.

Záznamová struktura formátu GEDCOM (ukázku zobrazuje Příloha P I) se skládá z hlavičky (*header*), která poskytuje základní informace o celém přenosu dat (jméno programu, ve kterém byl soubor vytvořen, jeho verze, datum vytvoření atd.), dále pak ze samotných záznamů (*records*), obsahujících záznamy o rodině, jednotlivcích, přídatných souborech apod. a dále koncové (*trailer*) sekce, která specifikuje konec přenosu. Všechny záznamy nejvyšší úrovně začínají hodnotou 0, zatímco další úrovně jsou značeny celým kladným číslem v rozsahu 1-99. Celková délka jednoho řádku nesmí přesáhnout 255 znaků.

Aktuální rozšířená verze GEDCOMu je 5.5 a 5.5.1. Verze 5.5.1 rozšiřuje předešlou verzi jen nepatrně, a to přidáním struktur nebo tzv. štítků (tagů), např. štítek EMAIL, FAX, WWW, FACT atd. Přidává zde také UTF-8 jako schválené kódování znaků. Byla zde odstraněna možnost pro zakódování vložených multimediálních objektů. Odkazy na multimediální soubor byly přidány do multimediálního záznamu. Mnohonásobný odkaz souboru teď může být použit na skupinu nějak souvisejících multimediálních objektů. Štítek s názvem BLOB, sloužící pro seskupení dat, použitých jako vstup do multimediálního systému, který zpracovává binární data k reprezentování obrázků, zvuků a videí, byl odstraněn.

Byla také uvolněna pracovní (beta) verze GEDCOM XML 6.0, a to již v roce 2002! Přejít od textového formátu na XML má řadu výhod. První výhodou je přehlednost případného čtení záznamu XML. Další výhodou je, že se jedná o široce uznávaný standard. V tradičním GEDCOMu musí nový uživatel pochopit nejprve syntaxi předtím, než může porozumět obsahu, zatímco v XML stačí pochopit syntaxi, a z toho je již obsah relativně jasný. XML se sebou přináší snadno dostupné utility, přídatné nástroje a uživatelská rozhraní - např. syntaktický analyzátor, nástroj pro grafický design a internetové rozhraní. Zahrnuje také mezinárodní znakovou sadu. Vývoj GEDCOM XML verze 6.0 ovšem evidentně stagnuje a její plná specifikace je v nedohlednu. [6], [7], [8].

3 POPIS APLIKACÍ

V této kapitole jsou analyzovány jednotlivé aplikace z hlediska jejich vzhledu, ovládní a možností. Aby se dala rozlišit nutnost připojení k internetu při používání těchto aplikací, jsou aplikace rozděleny na dvě sekce - Offline a Online. Celkově je zde zahrnuto 8 aplikací, splňujících podmínky zadání této práce. V aplikacích, které zde nejsou zařazeny nejčastěji chyběla podpora češtiny nebo byly časově omezeny. Minimálně jedno z těchto kritérií nesplňují následující aplikace: Ages, Ancestral Quest, Family Historian, Family Tree Legends, Family Tree Maker, Genbox Family History, Geni.com, LifeLines, RodokmenPro, Roots Magic, The Master Genealogist, SmartGenealogy, Win Family 2009. Téměř se nestalo, že by některá aplikace nepodporovala soubory GEDCOM. Ovšem tato skutečnost se dotýká webové aplikace Rodostrom.cz, což je pro tento slovensko-český projekt největším nedostatkem.

Prvním druhem aplikací jsou ty, které je možné provozovat na každém počítači bez nutnosti připojení - neboli offline. Je zde popsáno 6 aplikací, z toho všechny podporují alespoň částečně češtinu, import a export do souboru GEDCOM a 4 z nich jsou freeware, další 2 shareware.

První shareware aplikace (Brother's Keeper) je zahrnuta kvůli demonstraci faktu, že v tomto odvětví vždy neodpovídá požadovaná cena úrovni nabízené kvality. Druhá aplikace (GenoPro 2007) byla do této práce zahrnuta z důvodu její dobré kvality, a to jen s nepatrným omezením (viz kapitola 3.4). Dále také pro její odlišný způsob tvorby rodokmenu, než je tomu u ostatních aplikací.

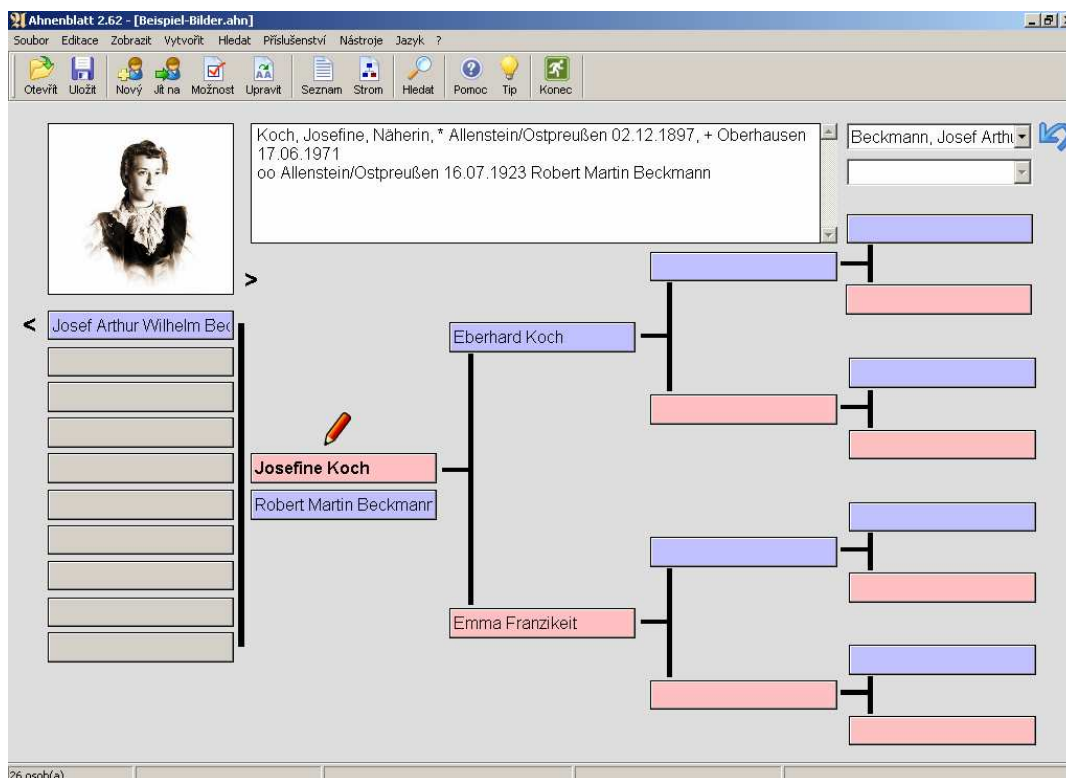
Další typ aplikací vyžaduje připojení k internetu. Jsou zde popsány pouze 2 aplikace, a to hlavně z důvodu neexistence kvalitnějších webových aplikací s podporou českého jazyka, nebo importu/exportu souboru GEDCOM. Webová aplikace Xtree sice také nepodporuje export do souboru GEDCOM (import ano), ale z důvodu určité zajímavosti (viz kapitola 3.8) pro českého uživatele je zde uvedena.

Na webu MyHeritage je k dispozici doplňující aplikace s názvem Family Tree Builder, která je do této sekce také zařazena, a to vzhledem k nutnosti internetového připojení při její instalaci a nezbytné registraci na webu MyHeritage, bez které uživatel nemá možnost aplikaci použít.

3.1 Ahnenblatt

Uživatel si může vybrat, zda si chce stáhnout verzi, při které je nutná instalace, nebo zda si raději zvolí přenositelnou verzi pro spuštění na jiných počítačích bez nutnosti instalace.

Na první pohled aplikace nevyniká příliš komplikovaným designem (ukázka na *Obr.3*). Z hlediska provedení je na tom však relativně dobře a práce s ní je snadná a přehledná. Součástí jsou také vzorové rodokmeny, které uživateli dají jasnou představu o tom, jaké funkce má tato aplikace a jak s ní pracovat. K nepřehlednosti dochází jen při větším počtu osob a generací, kdy je samotné procházení rodokmenu komplikovanější. Nejlepší volba k nalezení konkrétní osoby je buď pomocí tlačítka v liště „Jít na...“, které otevře nabídku s výpisem všech jmen s doplňujícími informacemi pro lepší identifikaci, a nebo pomocí záložky „Hledat“, kdy se po vyplnění jména, popř. příjmení osoby zobrazí seznam nalezených výrazů, ze kterých si lze vybrat konkrétní hledanou osobu. Je ale nutné mít zaškrtnutou volbu „Vyber ze seznamu“. Výběr je lepší kvůli možné shodě jmen, při nichž by klasickým způsobem hledání musel uživatel neustále volit možnost „hledat dále“, což by bylo nepraktické a zdlouhavé.

Obr.3. Aplikace Ahnenblatt

Aplikace plně podporuje Unicode, tzn. nemělo by dojít k problémům s českou diakritikou. Export dat lze provést nejen do souboru GEDCOM, ale také jako HTML prostor, HTML stránku, XML, CSV, TT a jako písemnou zprávu do formátu RTF či LaTeX. Rodokmen je také možné poslat e-mailem přímo z aplikace. [9].

Další z funkcí aplikace je nastavitelná kontrola chyb - ta např. upozorní na případ, kdy existuje vytvořená osoba, která nemá žádné vazby na zbytek členů rodiny (lze ji nalézt pomocí funkce „Jít na...“, jinak je pro uživatele neviditelná), nebo u ní není zvoleno pohlaví, narození, popř. smrt je datována do budoucnosti apod.

V aplikaci je možnost vytvoření statistik a jejich uložení do CSV souboru, kde se vloží jen samotné číselné statistiky, nebo do grafických formátů (BMP, JPEG atd.), kde je vidět i koláčový graf. Je možné si zvolit ze 14. typů statistik - např. věk žen (nebo mužů) při narození prvního dítěte, věk žijících osob, statistika křestních jmen aj.

V aplikaci lze vytvořit různé druhy seznamů, které lze uložit ve formátech DOC, RTF, Tex/LaTeX, PDF, TXT, HTML. Seznamy mohou obsahovat např. výpis předků vybrané osoby, výpis potomků, a nebo výpis celé rodiny. Dále pak seznam všech osob s jejich datem narození a osobní arch vybrané osoby.

Aplikace umožňuje uživateli zjednodušit vypalování souborů na CD tím, že připraví soubory s rodokmenem ve dvou formátech - AHN (výchozí formát) a GEDCOM. Do složky pro vypálení jsou ukládány také všechny soubory přidané k osobám. Dále také webová databáze členů v HTML a soubor autorun.inf, který zapříčiní spuštění této databáze po vložení CD (pokud je v operačním systému povoleno).

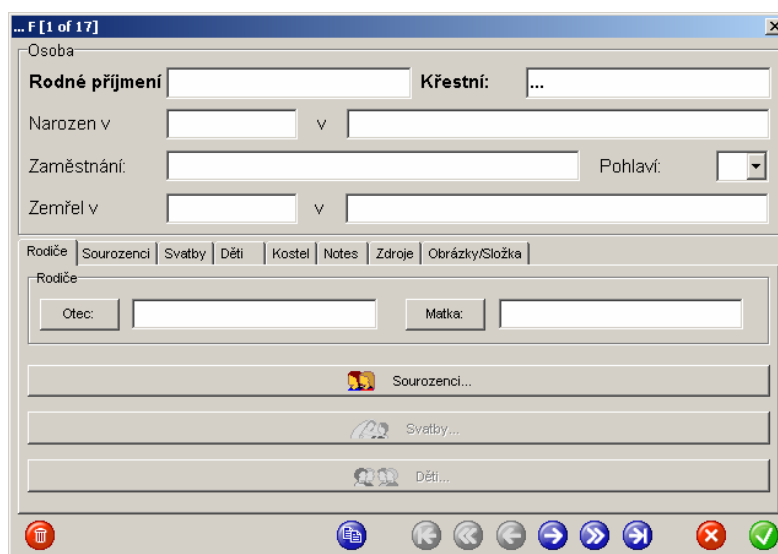
Překlad je prováděn jazykově nadanějšími fanoušky aplikace. Pro ulehčení překladu je možné na oficiálních stránkách stáhnout editor určený přímo k tomuto účelu. Překlad je v této aplikaci neúplný a nekvalitní. V překladu sice převážně nejsou velké chyby, ale přesto je místy originál překládán příliš doslovně, nebo zvláštním nelogickým způsobem. Např. originální věta „GEDCOM Import Bericht automatisch nach dem Laden zeigen“ je přeložena jako „GEDCOM zpráva později import“. Přičemž i amatérského překladatele by mělo napadnout, že překlad zní spíše: „Zpráva o importu souboru GEDCOM se automaticky zobrazí po jeho načtení“. Náповěda a tipy, které by uživateli usnadnily práci, nejsou přeloženy. [10].

3.1.1 Editace Osob

Pro editaci již vytvořené osoby je nutné ji nejprve vybrat, a teprve poté zvolit možnost úpravy. Pokud je použita funkce „Jdi na...“, je možné zaškrtnout volbu „Otevřít vstupní dialog“ a okno editace se po vybrání osoby otevře. Při využití funkce „Hledat“ se po vybrání osoby ze seznamu otevírá okno automaticky.

Negativním znakem je, že lze případné chybné změny vrátit zpět pouze klávesovou zkratkou CTRL+Z. Informace ale nesmí být potvrzeny, jinak je nutné soubor zavřít bez uložení a znovu otevřít.

V okně pro úpravu osoby (*Obr.4*) lze kromě jména a příjmení také zadat datum a místo narození, datum a místo úmrtí, zaměstnání a zvolit pohlaví. Je zde možnost přepínání osob pomocí šipky předchozí/další osoba. Osoby jsou seřazeny abecedně, takže např. při přepnutí z osoby „BB“ na předchozí osobu se zobrazí osoba „BA“. Při větším počtu osob je ale tato metoda zdlouhavá.

Obr.4. Editační okno aplikace Ahnenblatt

Toto okno má další záložky, mezi kterými je možno přepínat:

- Rodiče - jména a příjmení rodičů. Na jednotlivé rodiče lze přejít kliknutím na tlačítko „otec“ či „matka“.

- Sourozenci - seznam sourozenců, na které lze přejít kliknutím na číslo před jejich jménem.
- Svatby - zadání data svatby a jména partnera, se kterým daná osoba vstoupila do svazku (svateb je možno zadat více).
- Děti - seznam dětí dané osoby. Stejným způsobem jako u sourozenců zde lze přejít na vybraného potomka.
- Kostel - překlad by měl znít spíše „Církev“. Jedná se zde o informace z církevní oblasti jako jsou náboženství, křest, biřmování a pohřeb.
- Notes - pro další poznámky.
- Zdroje - zdroje, ze kterých pochází informace o osobě.
- Obrázky/Složka - pro přidání nejrůznějších souborů k dané osobě. Lze přidat obrázky, dokumenty, zvukové nahrávky, videonahrávky aj. Tyto soubory nejsou součástí ukládaného souboru - jsou externí, ukládá se pouze odkaz na ně. Kromě obrázků jsou přidané soubory spouštěny ve výchozích aplikacích, tzn. ne přímo v Ahnenblatt, ale spustí se např. Media player. Prohlížeč obrázků v Ahnenblatt je velmi jednoduše řešený, proto je někdy lepší na obrázek po otevření kliknout, čímž se stejně jako u ostatních typů souborů otevře výchozí aplikace. [10].

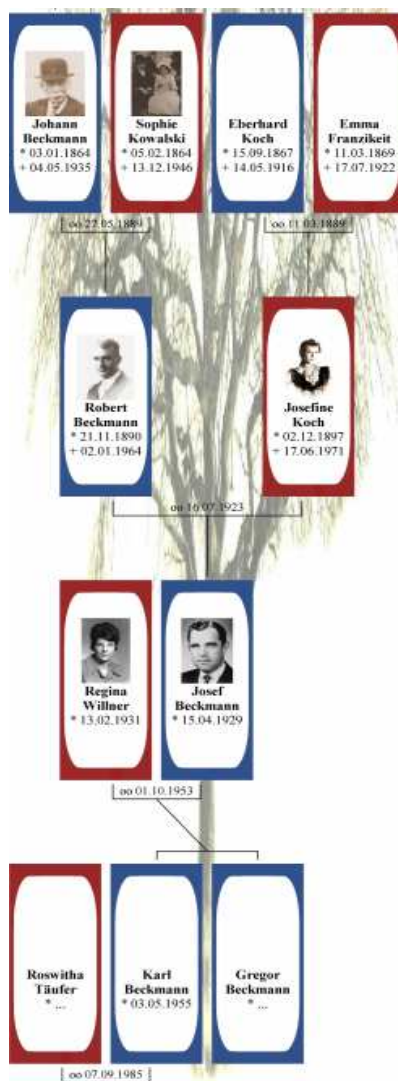
3.1.2 Vytvoření stromu

Možností je vytvořit strom např. pouze předků, či potomků vybrané osoby a také, v této aplikaci nazvaný „velký příbuzenský strom“ pro předky a potomky. V tomto případě se zobrazí všichni, kteří jsou s vybranou osobou v nějakém příbuzenském vztahu, včetně sourozenců a případných partnerek potomků. Jsou zde i další možnosti vytvoření stromu, které má uživatel k dispozici - jako třeba výpis přímých potomků nebo čtyř generací předků, popř. potomků, výpis předků po meči nebo po přeslici apod.

Název stromu se zadává přímo v možnostech aplikace. Ty lze sice vyvolat i při požadavku na samotné vytvoření stromu, začínajícího uživatele ale tento způsob nejspíš nenapadne a musí tedy hledat, kde se název stromu volí. Standardně je název nastaven na „Strom <jméno vybrané osoby>“. S tímto hlavním názvem asi většina uživatelů nebude spokojena. Je tady také další varianta - hlavní název zrušit a dál se jím nezabývat. V možnostech lze

také zvolit pozadí stromu. Na výběr je několik výchozích obrázků, a také možnost vložit vlastní.

Při vytváření stromu si může uživatel vybrat z přednastavených rámců - grafických rámečků (formátu EMF), které reprezentují jednotlivé osoby. Některé rámečky jsou ale navrženy stejně pro obě pohlaví. Tyto rámečky by neměly být používány, protože v tomto případě nelze v rodokmenu na první pohled odlišit muže a ženu. Šířka rámečku se dá nastavit v intervalu od 2 do 99 mm. Uživatel si také může vybrat, které informace se mají v rodokmenu zobrazit - např. jméno, příjmení, datum narození, hlavní obrázek osob atd. Ukázka rodokmenu je zobrazena na *Obr.5*.

Obr.5. Rodokmen v aplikaci

Ahnenblatt

Export grafického stromového vývodu lze uskutečnit do formátů JPEG, BMP, PNG, TIFF, GIF, PDF, WMF (windows meta file), EMF (enhanced meta file). Kvalita všech exportovaných obrázkových výstupů je velmi dobrá a velikost vzhledem k rozlišení v testovaném případě 5136×4154 (rozlišení lze zvolit ručně) je v řádu několik stovek kB až jednoho MB. Po přidání obrázku na pozadí se velikost souborů pohybovala v rozmezí 1 až 10 MB. U BMP formátu byla v obou případech velikost 62 MB, přičemž rozdíl v kvalitě nebyl pozorovatelný. [10].

3.1.3 Zhodnocení

Práce s aplikací je jednoduchá a svou funkci plní dobře. Další výhodou je, že podporuje českou diakritiku, a že je zde mnoho možností jak exportovat rodokmen, či jeho části, jako např. seznamy a stromy. Vytvořené grafické stromy mohou mít více podob, není nutné se striktně držet přednastavené formy. Možnosti vložení souborů k osobám se neomezují jen na obrázky a multimedia, ale je možné přidat jakýkoliv formát. Nastavitelná funkce kontroly chyb je velmi dobrým pomocným nástrojem.

U osob lze editovat jen základní informace. Vše ostatní je sice možné psát do poznámek k osobě, uživatel si ale musí dát pozor, aby při velkém množství informací nebyly poznámky nepřehledné. Důležitější však je, že zde nelze zaznamenat bližší informace, které by se také měly projevit v grafickém vykreslení rodokmenu, jako např. lékařské symboly (postižení jedinců, přenašeči v rodové linii atd.) a speciální příbuzenské vztahy (dvojčata, adopce atd.). Údaje se tedy v rodokmenu dají interpretovat jen v základním měřítku.

Vygenerované HTML stránky jsou svým zpracováním jednoduché. Aplikace má místy složitější přístup k funkcím ve chvílích, kdy je uživatel potřebuje použít (např. již zmíněný název stromu při jeho vytváření).

3.2 Ancestry

Aplikaci není nutné instalovat. Vytvořený soubor s informacemi o rodině (formát RODZ) je možno chránit heslem. Prostředí je kompletně přizpůsobeno českému uživateli. Ten má také možnost si stáhnout vzorové rodokmeny s názvem „Antická mytologie“ a „Karel IV.“ a jejich prohlédnutím získat představu o možnostech aplikace.

K zobrazení nápovědy je nutné připojení k internetu. Nápověda ale není zatím moc rozsáhlá, protože má být dokončena až po vydání druhé verze. Alternativní nápovědu lze nalézt na webových stránkách „Ancestry - Online nápověda“. [11].

Aplikace nemá složitý design (ukázka aplikace na Obr.6), na první pohled vypadá až příliš jednoduše a začínající uživatel by ji mohl hned ukončit s představou, že mu nemá co nabídnout. Při bližším prozkoumání je však možné nalézt funkce, které převyšují běžný standard u freeware aplikací. A také jednoduchý a přitom důmyslný způsob vytvoření aplikace zapříčinil její přehlednost a intuitivní práci s ní.

The screenshot displays the Ancestry application interface for the profile of Karel IV. Lucemburský, 1316. The interface is organized into several sections:

- Menu Bar:** Rodokmen, Úpravy, Funkce, Osoba, Zobrazení, Přehledy, Nastavení, Nápověda.
- Profile Header:** Karel IV. Lucemburský, 1316 (Fotky 10x: Text) | přepni osoby
- Navigation Tabs:** Obecně, Základní údaje, Další údaje, Zobrazení, Fotky a obrázky, Dokumenty, Dopřijící texty a soubory, Shrnutí osoby, Statistika rodokmenu
- Personal Information:**
 - Jméno: Karel IV., Pohlaví: muž
 - Příjmení: Lucemburský, Titul před: [empty], Titul za: [empty]
 - Rodné příjmení: [empty]
- Dates and Locations:**
 - Datum narození: 13.5.1316 (středa), Datum úmrtí: 29.11.1378 (neděle)
 - Místo narození: Praha, Místo úmrtí: Praha, Místo pohřbení: sv. Vít Praha, Příčina úmrtí: Zápal plic
- Family Relationships:**
 - Otec: Lucemburský Jan, 1296 (1)
 - Máma: Přemyslovna Eliška, 1292 (2)
 - Děti: Lucemburská Markéta, 1335 (53); Lucemburská Kateřina, 1342 (61); Lucemburský Václav, 1350 (296); Lucemburská Alžběta, 1358 (54)
 - Sourozenci: Lucemburská Anna, 1323? (8); Lucemburská Markéta, 1313 (4); Lucemburský Přemysl Otakar, 13...
- Marriage Information:**
 - Partner: Valois Blanka, 1316 (22)
 - Datum svatby: 15.5.1323 (sobota), Místo svatby: Paříž
 - Oddávající kněz: [empty], Svědkové: [empty]
- Other Data:**
 - Bydliště: Praha
 - Vzdělání: Král český (2. 9. 1346); Král římský (26.12. 1347); Císař římský (6. 4. 1355)
 - Povolání: Princ český; Markrabě moravský (1334); Král český (1346)
- Left Panel:** A list of family members with search filters (Všechny, Vstupně, Třídění dle: Jmen, Naroz., ID, %) and a search bar (VŠICHNI).
- Bottom:** Action buttons for 'Nové', 'Uprav', 'Smaž' for various data fields.

Obr.6. Aplikace Ancestry

Po vytvoření první osoby se zobrazí seznam osob, který je stále zobrazen a umožňuje tak uživateli mít o všech vložených osobách dobrý přehled a rychlý přístup k jejich datům. Nad seznamem osob se nachází čtyři možnosti, jak seznam třídit. Třídění podle jmen, narození (osoby, které tento údaj nemají vyplněný, jsou v dolní části seznamu seřazeny abecedně), identifikačního čísla a procent - což znamená podle počtu vyplněných hlavních údajů u každé osoby. Do procent vyplněných údajů se započítávají tyto údaje: jméno, příjmení, den, měsíc a rok narození, místo narození, otec, matka, bydliště, vzdělání a povolání.

V seznamu jsou osoby odlišeny barevně. Jednotlivé barvy lze měnit v „Nastavení“. Určují se jimi příbuzenské vztahy k právě vybrané osobě pro snazší orientaci. Rozlišují se nejbližší příbuzenské vztahy, tzn. rodiče, prarodiče, sourozenci, partneři, děti, vnuci a vnučky.

Skupiny nabízejí další možnosti zjednodušení a zpřehlednění práce s rodokmenem. Rodokmen může obsahovat neomezené množství skupin, do kterých má uživatel možnost zařazovat osoby podle svých potřeb.

Skupiny usnadňují další funkce, jako je např. filtrování seznamu osob. V tomto seznamu se dají zobrazit vždy jenom členové právě zvolené skupiny. Dále je možno členům skupiny hromadně vyplňovat některé údaje - např. jim doplnit stejnou národnost apod. Jak u funkce hromadného vyplňování, tak u hlavního seznamu osob je k dispozici předvolená skupina _VŠICHNI, která obsahuje vždy všechny osoby v rodokmenu. Hromadné mazání umožňuje rychle smazat najednou větší množství osob. Lze vybrat určité osoby a z nich poté vytvořit nový samostatný rodokmen (funkce „Hromadné oddělování“).

Funkce vyhledávání (klávesová zkratka F3) má dva módy. Vyhledávání ve slovech nebo v datech. Při hledání není možno používat „?“ (jeden znak) a „*“ (skupina znaků), hledá se pouze konkrétní podřetězec.

Je možné spojit více rodokmenů. Ve spojovaných rodokmenech se automaticky rozpoznává, které osoby jsou totožné, aby nebyly ve výsledku zahrnuty duplicitně, ale byly naopak sjednoceny do jedné osoby. Rozpoznává se na základě jména, narození, případně dětí. Automatické rozpoznání je možno zkontrolovat a poupravit. Dále je zde nastavení pro sjednocení souborů (fotografie, dokumenty, soubory). V případě nalezení dvou stejně velkých souborů se může aplikace buď vždy zeptat, zda jsou shodné, nebo je rovnou za shodné považovat. Aplikace sice obsahuje automatickou kontrolu, např. zda otec není

mladší než dítě apod., ale při spojování jsou prováděny pouze základní kontroly zacyklení a kontroly pohlaví, a je tedy nutné zkontrolovat, zda nebylo vytvořeno nesmyslné uspořádání.

V aplikaci lze vytvořit formulář např. aktivní osoby, vytisknout ho nebo uložit jako textový soubor, dále pak tisk formuláře všech osob nebo tisk dle procent. V posledním případě se vytisknou formuláře těch osob, které mají ze základních údajů vyplněno méně než tolik procent, kolik bylo zadáno. [11].

Pomocí pod-aplikace Ancestry2HTML, která je přímou součástí Ancestry, se vytváří HTML stránky rodokmenu. Stránky obsahují seznam všech osob. Generování HTML je široce nastavitelné - je zde např. možnost vybrat si šablonu vzhledu stránek nebo přidat vlastní, dále pak zvolit množství informací, které se mají do HTML stránek vložit, a další rozšířená nastavení. Vytvořené stránky jsou na pohled velmi hezké a přehledné.

Poslední záložka obsahuje velké množství nejrůznějších statistik a shrnutí. Jsou zde informace typu nejstarší žijící člověk, nejmladší žijící, nejstarší zesnulý, průměrné délky života, průměrný věk při prvním dítěti apod. Pod nimi jsou další zajímavosti, jako největší počet dětí jedné osoby, nejmladší (nejstarší) nevěsta, nejvíce narození v jednotlivých měsících, nejkratší manželství atd. Statistiky je možné vytisknout nebo uložit na disk. [12].

3.2.1 Editace Osob

Základní údaje nabízí možnost vyplnění těch nejdůležitějších údajů u každé osoby, tzn. jméno, příjmení, datum narození, případně úmrtí atd. (editační okno je zobrazeno na Obr.6). Vše je uspořádáno v rámci jedné obrazovky tak, že hlavní informace jsou ihned viditelné a dosažitelné. Aplikace při vyplňování informací nabízí všechna slova (jména, tituly...), která byla v rámci aktuálního rodokmenu již vyplněna. Pokud se v příjmení vyplní slovo končící na písmeno „á“, tak se ihned změní pohlaví na ženu. Zruší-li se zaškrtnutí políčka žije, je osoba považována za zesnulou, i pokud nebylo zadáno datum úmrtí.

Je zde část sloužící pro vytváření příbuzenských vztahů. Tato část umožňuje vložit otce, matku, partnery, děti a sourozence vybrané osoby. Je možné přiřadit již vytvořenou osobu k té aktuální, vybráním ze seznamu osob. Tlačítko „Odeber“ zde neslouží k odebrání osoby z rodokmenu, ale pouze ke zrušení vazby mezi aktuální osobou a osobou vybranou.

Je-li vložen a vybrán nějaký partner, tak se zobrazí další volby. Jednou z nich je „Shrnutí svatby“ - začátek manželství, počet dětí apod. Zaškrtnutím políčka „Oddání“ se změní partnerství na manželství. Zaškrtnutím políčka „Rozvedení“ (nejprve je nutné zaškrtnout tlačítko „Oddání“) je změněno manželství na rozvedené. Jestliže manželství není rozvedené, počítá se s jeho trváním až do smrti jednoho z partnerů.

Do kolonky s názvem „Bydliště“ se může řadit neomezené množství míst, kde osoba pobývala. Je také možné vyplnit časový rozsah nebo alespoň počátek určité události.

Je-li zaškrtnuto políčko „Zámek“, údaje aktivní osoby nemohou být změněny. U vyplněné osoby se tak zabrání nechtěným úpravám. Také při pokusu o smazání zamknuté osoby je na zámek upozorněno.

V záložce „Další údaje“ jsou uvedeny méně důležité a používané údaje. Mezi ně patří např. vyznání, křest, kmotři, národnost, změna identifikátoru atd. Je možno vyplnit dvě emailové adresy a případně spustit poštovního klienta s možností odeslat zprávu. Dále dva telefony a dvě webové adresy, na které lze přímo přejít (pomocí internetového prohlížeče). Aplikace zde také umožňuje definovat 5 vlastních štítků (tagů). Na záložce je i místo pro psaní údajů o matrikách, ze kterých se čerpalo při bádání.

Hlavní foto osoby by mělo zobrazovat její obličej (např. fotka na občanský průkaz). Podporované jsou jen formáty JPEG a BMP. Foto se vkládá nejen jako odkaz na externí soubor, ale také přímo do souboru s rodokmenem (to platí i pro další typy přidaných souborů). Pro fotografii se doporučuje používat klasický poměr stran 4:3 (tzn. rozlišení typu 640×480, 800×600, 1024×768 apod.) - pokud však tento poměr nebude dodržen, aplikace si fotografii velikostně přizpůsobí a nezkreslí ji.

Záložka „Fotky a obrázky“ slouží pro vkládání grafických souborů JPEG a BMP. Další soubory lze vkládat v záložce „Doplňující texty a soubory“. Vzhledem k případnému snížení rychlosti při práci se souborem, se nedoporučuje ukládat do něj zbytečně velké a kvalitní fotografie, ale je lepší na ně jen odkázat. Při importu souboru GEDCOM je také lepší zvolit pouze odkaz, jinak se může stát, že se soubory nevloží. V aplikaci je dále možnost umístit jednu fotografii k více osobám bez navyšování velikosti souboru s rodokmenem.

Záložka Dokumenty je určena pro dokumenty v obrázkové podobě (formátu JPEG a BMP), jako je rodný list, vysvědčení, parte apod. Je to v podstatě shodná záložka se záložkou

„Fotky a obrázky“. Nepatří sem tedy dokumenty PDF, DOC apod. Tyto a další typy souborů mají své vyhrazené místo v záložce „Doplňující texty a soubory“.

Horní polovina záložky „Doplňující texty a soubory“ je určena pro doplňující texty. Zde je možno zapsat jakékoliv další údaje, které nelze zařadit do jiné kolonky. V dolní polovině se již vkládají samotné soubory. Lze vložit jakýkoliv typ souboru a přiřadit ho k několika osobám. Soubory se otevírají v té aplikaci, se kterou jsou jejich přípony v systému Windows asociovány. [11], [12].

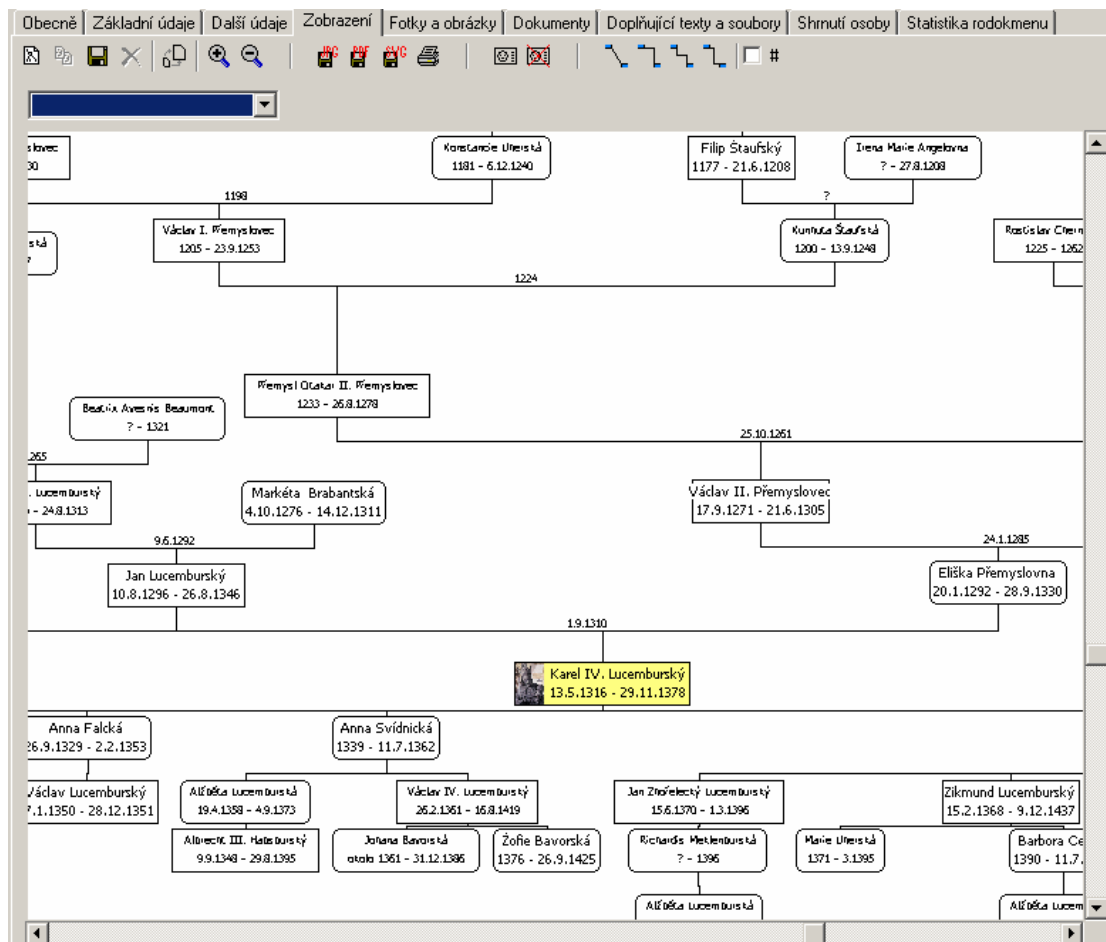
3.2.2 Vytvoření stromu

Lze vygenerovat příbuzenské stromy typu:

- Rodina - zobrazí se rodina aktivní osoby, tzn. rodiče, partner a děti, pokud je má.
- Rodový vývod - zobrazí rodový vývod od aktuální osoby.
- Agnátní nebo kognátní vývod - vývod jen pro mužskou nebo ženskou linii.
- Rozrod rodu - vytváří rozrod kmene od aktuální osoby.
- Strom příbuzenstva (ukázka na *Obr. 7*) - strom příbuzenstva, tedy rozšířená verze spojení rozrodu a vývodu s některými dalšími blízkými příbuznými (strýcové a tety, bratrance a sestřenice, sourozenci, synovci a neteře).
- Vztah mezi osobami - vykreslí rodovou linii od výchozí ke zvolené osobě.

Poloha a obsah rámečků v zobrazení rodokmenu nejsou pevně dány - lze je měnit. Je možné nastavit, které údaje budou v jednotlivém rámečku zobrazovány, včetně případného zobrazení hlavní fotografie osob. Lze také měnit barvu pozadí a orámování, případně i font, kterým jsou psány texty uvnitř rámečku. Toho je možno využít i při grafickém znázornění lékařských informací jedinců (viz kapitola 1.1). Samotnou sekci pro tento druh informací aplikace neobsahuje, a proto musí uživatel tyto informace psát např. do doplňujících textů, nebo si je nadefinovat v záložce „Další údaje“. Každý rámeček s osobou (případně s popisem svatby) může obsahovat statické texty. Dále mohou rámečky obsahovat dynamické texty, tedy texty, které se u každé osoby nahradí v závislosti na jejích datech. Tyto texty se uzavírají do lomených závorek. Tímto způsobem se údaj <birth> u každé osoby nahradí jejím datem narození. Pokud má osoba vyplněna více údajů např. u povolání, lze za dynamický text napsat číslo konkrétně vybraného povolání, např. <occu2>

- zobrazí se druhé povolání osoby. Seznam klíčových slov pro dynamické texty je uveden jako Příloha P II. [11].

Obr.7. Rodokmen v aplikaci Ancestry

V zobrazení grafického stromu lze kliknutím na určitou osobu přejít na její údaje, a ty pak editovat. Není tedy nutné ji vyhledávat přímo v databázi jmen. Do určité míry lze editovat samotný vzhled stromu a ten poté exportovat do formátů JPEG, PDF a SVG, nebo ho přímo vytisknout. Rozlišení lze měnit přiblížením a oddálením přímo v záložce „Zobrazení“. Grafické výstupy se také dají uložit přímo do souboru s rodokmenem a lze se na ně kdykoliv přepnout a upravovat je. Tyto výstupy se při případném exportu do souboru GEDCOM uloží jako obrázky k těm osobám, pro které byly vytvořeny. Uživatel má také možnost vytvoření zobrazení rodokmenu podle vlastního uvážení, což znamená, že se nemusí striktně držet předdefinovaných zobrazení rodokmenu jako vývod, rozrod apod.,

ale může je dále editovat, nebo si na prázdný list přidáváním a propojováním jednotlivých osob vytvořit vlastní typy rodokmenů. To může být použito např. z toho důvodu, že se při vytvoření stromu nerozlišuje správné vykreslení dvojčat, trojčat apod. Uživatel si přitom ale musí zvyknout např. na to, že pro smazání nemůže použít klávesu „Delete“ a musí také táhnutím myši vybrat celou oblast, kterou chce smazat - nestačí tedy pouhý klik na rámeček nebo spojovací čáru. Toto jsou však detaily, které, přestože trochu zpomalují práci, jsou zanedbatelné a v dalších verzích aplikace mohou být odstraněny. [12].

3.2.3 Zhodnocení

První zřejmou výhodou je, že není nutné aplikaci instalovat. Dále pak její přehlednost a snadné ovládání. Opatrnější uživatelé jistě využijí možnosti chránit soubor s rodokmenem heslem. Nastavení automatických kontrol podle potřeb uživatele usnadňuje přehled nad případnými chybami v rodokmenu. Také ochrana před nechtěnou změnou údajů vybrané osoby najde své využití, pokud uživatel nechce o svá pracně hledaná data nedopatřením přijít. Aplikace má široké možnosti generování kvalitních HTML stránek. Lze přidat všechny typy souborů, a to buď přímo do souboru k rodokmenu nebo jako odkaz. Tyto soubory je pak možné vložit k jedné nebo ke všem osobám bez navýšení velikosti souboru s rodokmenem (jen při jejich uložení přímo do tohoto souboru). V aplikaci je také dostatek možností ke změně zobrazení rodokmenu a jeho export do obrázkových formátů.

Aplikace má podprůměrný design a kvůli tomu by se mohlo stát, že ji někdo už jen po prvotním spuštění neprávem zavrhne. Pro spuštění nápovědy je nutné připojení přes internet, přičemž oficiální nápověda ještě není vytvořena. Kontrola jen základních chyb při spojování rodokmenu a uživatelova nutnost tuto kontrolu provést sám, není sice velkou chybou (uživatel si rodokmen nejspíš ještě překontroluje), ale pohodlného uživatele může obtěžovat. Jako foto a obrázky lze vložit pouze soubory formátu JPEG a BMP. I když to jsou jedny z nejpoužívanějších obrázkových formátů, tak to pro náročnějšího uživatele nepředstavuje velký výběr a je nucen obrázky převádět do těchto formátů. Záložka „Dokumenty“ působí vzhledem k totožnosti se záložkou „Fotky a Obrázky“ duplicitně a název také budí dojem, že se zde vkládají soubory typu DOC, PDF, RTF apod. Provádění některých změn v zobrazení rodokmenu se hůře ovládá. Při exportu do souboru GEDCOM se aplikace dotazuje na to, kam se mají umístit soubory (obrázky, videa apod.) - problém je

v tom, že se dotazuje na jednotlivé soubory a ne přímo na všechny, a tak je nutné např. 50× odsouhlasit stejné umístění adresáře (zde se osvědčilo neustálé držení klávesy „Enter“).

3.3 Brother's Keeper

Na začátku práce je nutné zvolit pracovní adresář, ve kterém se bude rodokmen tvořit. V tomto adresáři dochází k ukládání asi 20-ti a více souborů pro samotný rodokmen. Tyto soubory mají přitom řádově několik kB - rodokmen by jistě šlo ukládat do méně souborů nebo rovnou do jednoho. Vytvoří se zde také složky pro média, obrázky a texty - k tomu by byla ovšem vhodná funkce, která by kopírovala nebo přesouvala soubory, vybrané uživatelem do těchto složek automaticky. Taková funkce tu ale není, a tak je vytvoření složek pouze symbolické.

Hned při prvním spuštění a zkoumání aplikace (ukázka na *Obr.8*) se může uživateli naskytnout otázka, jak může někdo tuto aplikaci distribuovat jako shareware - slabý design, neintuitivní ovládání a kompletní nepřehlednost jsou jen zlomky z důvodů, kvůli kterým je lepší aplikaci raději rychle zavřít (nebo lépe vůbec neotvírat). Autorova nastavená cena 45 \$ za registraci produktu je vzhledem k celkové kvalitě aplikace neadekvátní. Mnoho autorů freeware aplikací produkuje srovnatelné aplikace a navíc zadarmo.

The screenshot shows the main interface of the Brother's Keeper application. At the top, there are navigation buttons: 'Hledat', '- + < >', 'Starší', 'Mladší', 'Vlož partnera', 'Vlož dítě', 'Vlož souroz.', 'Vlož rodiče', 'Předci', and 'Zavřít'. Below this is a form for entering family information. It includes a 'Jméno:' field, a list of roles (Otec, Matka, Partner) with corresponding numbers (#1, #3, #2, #), and a section for 'Údálosti *' (Events) with radio buttons for gender (Muž, Žena, ?) and a 'Věk:' field. The main part of the form is a table with columns for 'Údálost', 'Datum', 'Sídlo/Popis', 'P', 'Z', and 'S'. The table contains several rows of events, some with a 'v' in the 'Datum' column. At the bottom, there are buttons for 'Přidat událost', 'Odebrat událost', 'Přemístit výše', 'Přemístit níže', and 'Nastavení'.

Údálost	Datum	Sídlo/Popis	P	Z	S
Narození	v				
Úmrtí	v				
Bydliště	v				
Povolání					
Víra					
Vzdělání					
Národnost					
Výška					
Váha					
Barva očí					
Barva vlasů					
► Charakteristické vlastnosti					

Obr.8. Aplikace Brother's Keeper

Chaotičnost aplikace potvrzují např. záložky na úvodní obrazovce, konkrétně pak „Potomci“, „Předci“, „Seznamy“ a „Ostatní“. Tyto se po zahájení úprav rodokmenu přesunou do záložky s názvem „Výstupní sestavy“. Vhodnější by bylo je mít v této záložce již od začátku. Dále pak existence záložky „Nápověda“ je omezena pouze na úvodní stránku. Klávesou „F1“ ji však lze vyvolat, navíc se např. v oblasti pro úpravu rodokmenu zobrazí nápověda „Úprava“, čímž se tato chyba částečně minimalizuje a nápověda je navíc celá v češtině. Podobně nepřehledných míst je vzhledem k malé rozsáhlosti aplikace mnoho.

Aby nedocházelo k problémům s českou diakritikou při importování souboru GEDCOM, je nutné, aby při exportu v jiné aplikaci bylo použito kódování CE(Windows)-1250. K potížím dochází dokonce i pokud je importovaný soubor kódován v UTF-8.

Aplikace má několik typů vyhledávání. Lze klasicky vyhledat podle jména a příjmení osoby, přičemž je možné použít zástupné znaky „*“ pro nahrazení slova, a „?“ pro nahrazení písmena. Vyhledávání se neomezuje jen na tento jeden parametr, ale umožňuje vyhledávání také v konkrétních oblastech, jako sňatků, poznámek, zdrojů a nejrůznější události (narození, křest, úmrtí apod.). Při vyhledávání se mohou využít logické funkce „AND“ a „OR“. Také je možné vyhledat události, které nejsou u některé z osob vyplněny a ty poté doplnit. Možnost vyhledávání je nejpropracovanější funkcí aplikace.

Existence hromadných změn může uživateli ušetřit práci. K této funkci je ovšem možné se dostat jen na startovní obrazovce a lze ji tedy lehce přehlédnout. Nejzajímavější hromadné funkce jsou opravy cest k obrázkům a médiím, přidání zdroje pro skupinu osob a hromadné vyhledávání a nahrazení. Opravy cest k obrázkům a médiím se používají, když se původní cesta k souborům z nějakých důvodů změnila a uživatel ji chce zaměnit za novou.

Další funkcí jsou statistiky. Ty se uživateli zobrazí ve formě sloupcového grafu, takže přehledně vidí porovnání např. dožitého věku osob, měsíce narození, měsíce úmrtí apod. - sám si však musí hodnoty odečíst z grafu. [13].

3.3.1 Editace Osob

Změny se v rodokmenu ukládají ihned po potvrzení - poslední změnu však lze vzít zpět. Editační okno (ukázka na *Obr.8*) nabízí několik záložek. V první jsou umístěny klasické

události jako je narození, úmrtí, vzdělání, až po barvu vlasů nebo očí, zdravotní stav, vlastnictví, vojenská služba aj. Události lze přidávat a odebírat dle přání uživatele.

Dále je zde záložka pro poznámky, do které je možné přidávat více textových souborů, a tím si poznámky rozčlenit. Uživatel tedy nemusí psát vše do jedné kolonky, ale může si informace rozdělit do více sekcí, jako jsou např. lékařské informace, životopis, nejdůležitější události v životě osoby apod.

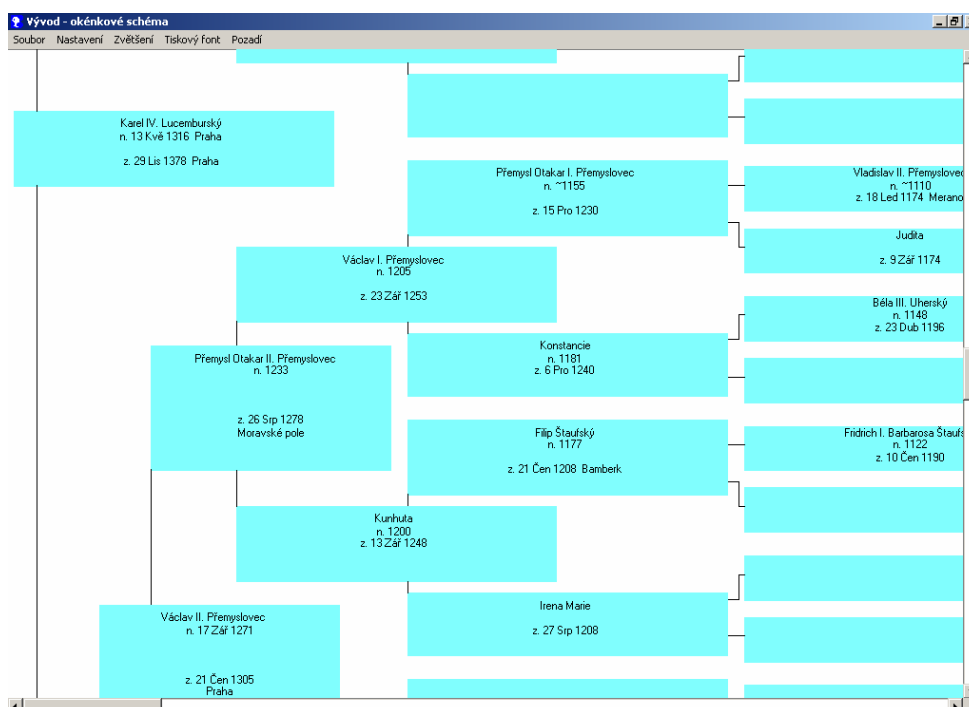
Pokud má nebo měla osoba ve svém životě více jmen, tak zde najde své uplatnění kolonka s názvem „jména“, která byla vytvořena pro alternativní jména osob. K osobám a rodinám lze dále přidávat zdroje, ze kterých se čerpal, je možné psát poznámky k zadaným sídlům (je nutné je nejdříve vybrat) a přidávat osoby do skupin (max. 5 skupin).

K osobám lze přidat obrázky (BMP, JPEG, PNG, PCX, GIF, TIFF), zvukové a video nahrávky a mnoho dalších souborů. Kromě obrázků (pokud ovšem nejsou uloženy ve složce média), se soubory spouštějí ve výchozích aplikacích. [13].

3.3.2 Vytvoření stromu

Vytvoření grafického stromu není příliš propracováno. Je sice možné vytvářet nejrůznější typy rozrodu a vývodu, jako je stromové, rámečkové (ukázka na *Obr.9*) nebo vnořené schéma, dokonce také časovou osu a nejrůznější seznamy osob, sídel apod., jejich kvalita je však nízká a nevhodná pro aplikaci, která je shareware. To, že se např. vykreslují i prázdné rámečky jen proto, že někde ve stejné generaci existuje alespoň jedna osoba, je nesmyslné.

Aplikace nemá mnoho možností pro tvorbu stromu. Lze si nastavit font jednotlivých údajů, v některých typech stromu pak i počet generací (4-99), přidat zobrazení jedné vybrané události, přidávat poznámky, a to je z toho nejdůležitějšího vše. V některých případech je také možné strom nebo seznam vyexportovat do RTF nebo HTML formátu. [13].

Obr.9. Rodokmen v aplikaci Brother's Keeper

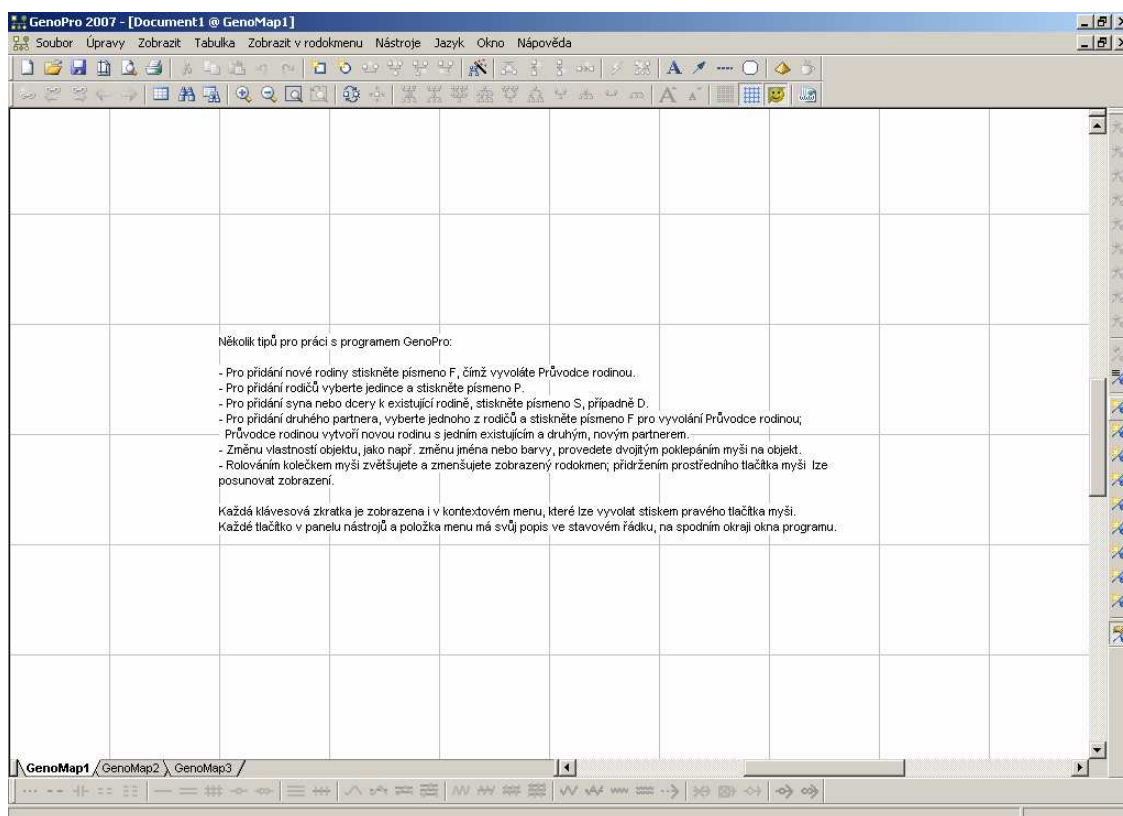
3.3.3 Zhodnocení

I přesto, že je aplikace typu shareware, většinu možností lze plně využít. Je možné zadat mnoho informací o osobách a připojit k nim všechny typy souborů. Hromadné funkce pro opravy cest k obrázkům a médiím jsou dobrým nástrojem. Je zde také velká využitelnost rozšířeného vyhledávání. Možnost rozdělení poznámek u osob na více sekcí je dobrým nápadem a v této části aplikace zvyšuje přehlednost.

Nepřehlednost v záložkách a většině částech aplikace, neintuitivní ovládání a relativně málo funkcí se přímo nabízí k tomu, aby byla tato aplikace spíše vytvořena jako freeware. Slabá kvalita grafických stromů a design aplikace tento fakt jenom potvrzuje. Při importu se může objevit problém s českou diakritikou i přesto, že aplikace podporuje UNICODE (přesněji UTF-8). Ukládání rodokmenu do relativně hodně souborů malé velikosti (v rozmezí 0 B až řádu stovek kB) je nelogické - asi stejně jako fakt, že některé z nich mají nulovou velikost. Této aplikaci by se měl každý nepřilíživě shovívavý a trpělivý uživatel raději vyhnout a zvolit si pro tvorbu rodokmenu nějakou kvalitnější, kterých je většina.

3.4 GenoPro 2007

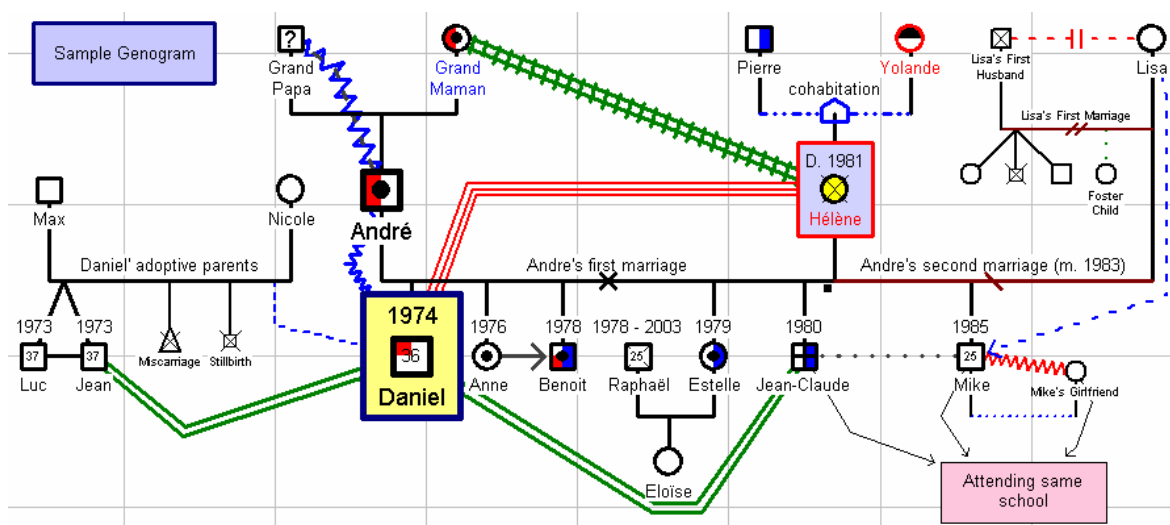
Aplikace je shareware - bez registračního klíče se po spuštění zobrazuje informace o neregistrované verzi, a navíc je omezena na uložení maximálně 25 osob do výchozího formátu aplikace (GNO). To je však možno obejít souborem GEDCOM, jehož import i export funguje bez omezení. Samotné uložení do výchozího formátu je také možné - uživatel musí zvolit volbu vytvoření zprávy, a v ní nezaškrtnout možnost „nezahrnout GNO“. Tím se na zvolené místo uloží, kromě samotné zprávy, také soubor formátu GNO. Vytvoření trvá sice déle a je pro uživatele méně pohodlné, ale vzhledem k příjemnému prostředí aplikace by byla škoda nevyužít této skutečnosti, a tím eliminovat omezení. Ukázka aplikace je zobrazena na *Obr.10*.

Obr.10. Aplikace GenoPro 2007

Součástí aplikace jsou dva vzorové stromy (ukázka jednoho z nich je na *Obr.11*) a jednoduchý tutoriál. Uživatel tak má ihned představu o možnostech, které tato aplikace obsahuje. Design aplikace bude dobře známý každému uživateli, pracujícímu ve Windows

- tudíž je relativně hezký a přehledný. Přítomnost funkce „zpět“ je neodmyslitelnou součástí těchto aplikací, a nejinak je tomu i v tomto případě. Aplikace je celkově přehledná, jednoduchá na ovládání a obsahuje hodně funkcí a možností pro tvorbu rodokmenu. Náповěda je ale pouze v angličtině a k jejímu spuštění je potřeba internetového připojení. Je zde možnost vlastního překladu aplikace v záložce „Jazyky“, resp. editování stávajícího.

Obr.11. Rodokmen v aplikaci GenoPro 2007

Lze vložit až 1000 tzv. GenoMap k jednomu souboru. Tyto mapy obsahují rodokmeny, které se vzájemně nemusí nijak ovlivňovat, ale případně se dají propojit [14]. Uživatel si rodokmen v podstatě kreslí a propojením osob přidává jejich vzájemné vazby. Obecně je lepší vytvářet vazby osob buď přes standardní panel nástrojů (volbami např. „Noví Rodiče“, „Nová dcera“ apod.), čímž dojde nejen přímo k vytvoření vazby, ale také k vytvoření nových prázdných rámečků, do kterých je pak možné zadat příslušné informace o osobách. Nebo je možné postupovat přes volbu „Průvodce rodinou“, která umožňuje přímé zadání otce, matky, případně i dětí (tento způsob lze dobře využít jen při tvorbě od nejstaršího po nejmladšího člena - nelze vytvořit otce/matku k vybrané osobě, ta je sama brána jako otec/matka [14].). Je také možné vytvořit několik osob a teprve poté je propojit. To však může být pro začínajícího uživatele o něco složitější. V tomto případě je nejvhodnější nejprve provádět vazby typu „Partneři/Manželé“, a až poté ty ostatní. U funkcí k připojení rodičů nebo dětí se totiž, v důsledku neexistence takovéto vazby

automaticky přidá k rodiči prázdný rámeček opačného pohlaví. Ten se potom za již existující osobu zaměňuje hůře, než se na první pohled může zdát - po jejím propojení s dítětem se totiž také vytvoří prázdný rámeček opačného pohlaví. Prázdné rámečky je pak nutné mazat, čímž se práce výrazně zpomaluje, ale co je důležitější, nevznikne vztah mezi otcem a matkou, a je nakonec stejně nutné jejich propojení vazbou typu „Partneři/Manželé“. V takovémto případě uživateli, při nedodržení výše uvedeného postupu tedy stejně nakonec nezbude nic jiného, než se jím řídit.

Vztahy osob je možné blíže definovat. K tomu se používá nástroj pro tvorbu emocionálních vztahů. V tomto nástroji se nalézají nejrůznější volby vztahů od normálního, harmonického a přátelského, přes lhostejný, nedůvěřivý a odměřený, až po nenávistný, nepřátelský a násilnický. Dále je možné vytvářet sociální objekty (školy, organizace a jiné spolky), a ty spojit s jednotlivými osobami určitým sociálním vztahem. Sociální vztah může být např. navštěvování stejné školy, život ve stejném domě, práce ve stejné firmě apod. Existuje zde tak funkce pro propojení osob vztahem pro dvojčata, trojčata, pro adoptované nebo osvojené dítě apod.

V aplikaci lze automaticky uspořádat rodokmen nebo jeho části, popř. se zde vyskytuje tzv. „Jednoduché uspořádání“, které vykreslí pouze uspořádané rámečky osob bez jejich vazeb. Užitečná je také možnost výběru všech potomků nebo předků vybrané osoby, díky které může uživatel jednoduše přesouvat celou požadovanou větev rodokmenu, aniž by někoho z dané větve vynechal. Potřeba této funkce se projeví, pokud se při importu ze souboru GEDCOM nakreslí rodokmen v chaotickém uspořádání. Dále lze vyhledávat osoby např. podle jmen, dat, souvisejících textů atd., s rozlišováním velkých a malých písmen, diakritiky atd. a výběrem objektů si zvolit oblast vyhledávání.

Informace, které se zobrazují u každé osoby v rodokmenu si je možné zvolit, lze však vybrat vždy jen jednu možnost, např. rok narození a úmrtí, datum narození a úmrtí, povolání, poznámka apod. V aplikaci se nachází funkce pro výpis nejrůznějších tabulek, od výpisu jednotlivců (všech osob rodokmenu), rodin, přes emocionální a sociální vztahy až po popisky, záložky (pro uložení určité souřadnice rodokmenu, na kterou pak lze rychle přejít) a obrázky. Informace v těchto tabulkách je možné přímo editovat nebo odstranit - editace zde však není přehledná, proto je lepší kliknout pravým tlačítkem myši na příslušnou položku a zvolit „vlastnosti“, čímž se zvolený objekt edituje výchozím způsobem.

Je možné vytvářet již zmiňované zprávy (reporty). Zprávy jsou ukládány jako webové stránky a je možné k nim přidat soubory s rodokmenem ve formátu GNO, GEDCOM a XML (stránky budou po vygenerování obsahovat odkaz na tyto soubory). Také je zde možnost převést soubor GEDCOM přímo do HTML. Lze vytvářet vlastní šablony, podle kterých se budou generovat stránky, popř. lze editovat ty stávající. Aplikace obsahuje tzv. „Editor frází“. Ten slouží k vytvoření a testování vlastních frází ve zprávách, např. <osoba> se narodila <datum narození> v <místo narození>. Samotná definice frází je poněkud složitější a je doporučena pro vývojáře, tzn. že ji nezvládne každý uživatel. [15]. Uživateli se po požadavku na vytvoření stránek zobrazí rozšiřující možnosti (v anglickém jazyce), jako požadované rozlišení obrázků, v jakém formátu se mají na stránky uložit GenoMapy (SVG nebo PDF), popř. zda se vůbec mají uložit atd. Samotné stránky mají kvalitní design, jsou přehledné a mají dostatek potřebných funkcí pro jejich podrobnější prohlížení.

Pro export a import souboru GEDCOM má uživatel na výběr volbu z velkého množství kódování - znakových sad. Při importu souboru je dobré zvolit kódování CE(Windows)-1250 (samotný soubor takto kódován být nemusí). Použití jiné sady může někdy způsobit nesprávné zobrazení některých písmen s diakritikou (zaleží na aplikaci, ze které bylo exportováno). Při exportu je doporučeno použít UTF-8 nebo opět CE(Windows)-1250. Při exportu do souboru GEDCOM v této aplikaci a následném importu v jiné, dochází ke ztrátě určitých informací, např. o zaměstnání, o umístění obrázků apod. - jediné GenoPro tyto informace dokáže importovat. Je to z toho důvodu, že aplikace, u některých položek na místo samotné informace, zapisuje jméno návěští, na kterém je zapsána. To způsobí, že i jiné osoby mohou mít odkaz na tuto informaci bez navýšení velikosti souboru. Uživatel si ale musí sám kontrolovat, aby se informace neduplikovali tím, že na ně vytvoří referenci. To se dělá tak, že si otevře tabulku s již zadanou informací a vybere si informaci požadovanou. Pokud tak však neučiní, je možné, že bude mít např. 5 návěští se stejnými daty. Samotná návěští, společně s jejich informacemi, se vkládají na konec souboru GEDCOM. Toto provedení je ovšem nestandardní (viz [6], [7].), a protože většina ostatních aplikací takovéto „vylepšení“ neočekává, tak se takto ošetřené informace ztratí. Vzhledem k tomu, že se u zaměstnání a studia zadává období, během kterého vybraná osoba tyto činnosti provozovala, zaniká původní myšlenka úspory velikosti souboru. Málokdy se totiž v rodině najdou osoby, které ve stejném období navštěvovaly stejnou

školu nebo práci. Narušení kompatibility je tak v tomto případě nesmyslné. Navíc se v době disků o datové velikosti v řádu několika TB úspora několika bytů moc neprojeví a byť jen částečné porušení kompatibility je velkým nedostatkem.

Při importu souboru GEDCOM, exportovaného z jiné aplikace se automaticky nakreslí strom s náležitými vazbami osob. V některých případech je strom nakreslen nepřehledně, popř. se osoby překrývají (většinou jen u rodokmenů se složitějšími vazbami osob, např. v případě více manželek jedné osoby apod.), a tak si strom potom musí uživatel upravit do přehlednější podoby. Dále se také neimportují odkazy na soubory, což je při jejich případném větším počtu velmi nepraktické. U importů souborů exportovaných aplikací GenoPro k těmto problémům nedochází - stromy se zobrazí v takové formě, v jaké byly exportovány.

Kromě exportu do souboru GEDCOM umožňuje aplikace také export do XML, TXT, EMF a starší verze formátu GNO (v1.x). Poslední zmiňovaná jde pro ukládání využít, pokud rodokmen neobsahuje některé funkce, vytvořené až ve verzi 2.0 - to jsou např. emocionální vztahy, sociální objekty a popisky - ty se do souboru tohoto formátu neexportují. Pokud tedy uživatel zůstane jen u používání základních možností při tvorbě rodokmenu, tak má možnost využít tento způsob ukládání. Měl by si ovšem občas překontrolovat, zda se mu exportují veškeré jeho zadané data.

I když není umožněno vložit pozadí k rodokmenu, zobrazit hlavní obrázky osob k rámečkům, nebo měnit jejich typ (barvy měnit lze), tak jsou rodokmeny graficky hezké a co je důležitější, jsou tvořeny podle genealogické normy. K rodokmenům je případně také možné přidat legendu k jednotlivým značkám. [16].

3.4.1 Editace Osob

Informace, které lze editovat je celá řada (viz *Obr.12*). V editačním okně se nachází množství záložek, ve kterých je možné detailně popsat události v životě osoby. Uživatel může zůstat jen u záložky „Obecné“ a tam vyplnit základní údaje jako jsou jméno, titul, data narození a úmrtí apod. Má však také možnost jednotlivé události dále rozvinout - u např. vzdělání je tedy možné zaznamenat celkový seznam navštěvovaných škol, včetně období, kdy k navštěvování docházelo atd., u narození pak i krevní skupinu, délku těhotenství a církevní záznamy atd. U úmrtí jeho příčinu, informace o pohřbu a uložení těla

(typický pohřeb, kremace, dárcovství těla apod.). K informacím v záložkách lze také přidávat odkaz na zdroje, ze kterých se informace čerpaly.

Obr.12. Editační okno aplikace GenoPro 2007

V záložce „Zobrazit“ má uživatel možnost nastavení barev rámečku, a také zobrazit rámeček ve formě jednoho z lékařských symbolů - přenašeč, nakažený, nakažený podle pomluvy a pravděpodobně nakažený. Nicméně samotné údaje o chorobě, kterou vybraná osoba trpěla nebo trpí musí psát buď do záložky „Vlastní pole“, kde si předtím vytvoří vlastní typy štítků (tagů) nebo do poznámek. Štítky se vytváří a editují pomocí nástroje s názvem „Editor polí“. Vytvářet je uživatel může u všech objektů, které lze do rodokmenu zahrnout, tzn. u jedinců, rodin, obrázků, sociálních objektů, emocionálních vztahů atd.

K osobám je možné připojit externí odkaz. Ten lze použít pro propojení dvou rodokmenů (souborů GNO), ve kterém se zvolená osoba nachází. Daná osoba se poté vyhledává buď automaticky nebo podle zadaného identifikačního čísla dané osoby v připojovaném rodokmenu. Dále je možné externí odkaz využít pro odkázání na webové stránky, e-mail osoby, nebo také souboru.

Připojení obrázků k osobám má v aplikaci také svou záložku (obrázky je možné vkládat nejen k osobám, ale např. i k sociálním objektům, ke zdrojům apod.). Obrázky je možné vkládat ve formátu BMP a JPEG. Je možné vložit kterýkoliv typ souboru, ten se však přes tuto aplikaci spustit nedá, následkem toho vznikne pouze odkaz na tento soubor, který si uživatel musí otevřít běžným způsobem - vkládání těchto souborů zde tedy má jen informační efekt, podávající zprávu o tom, že existuje určitý soubor s nějakou spojitostí na zvolenou osobu. [16].

3.4.2 Zhodnocení

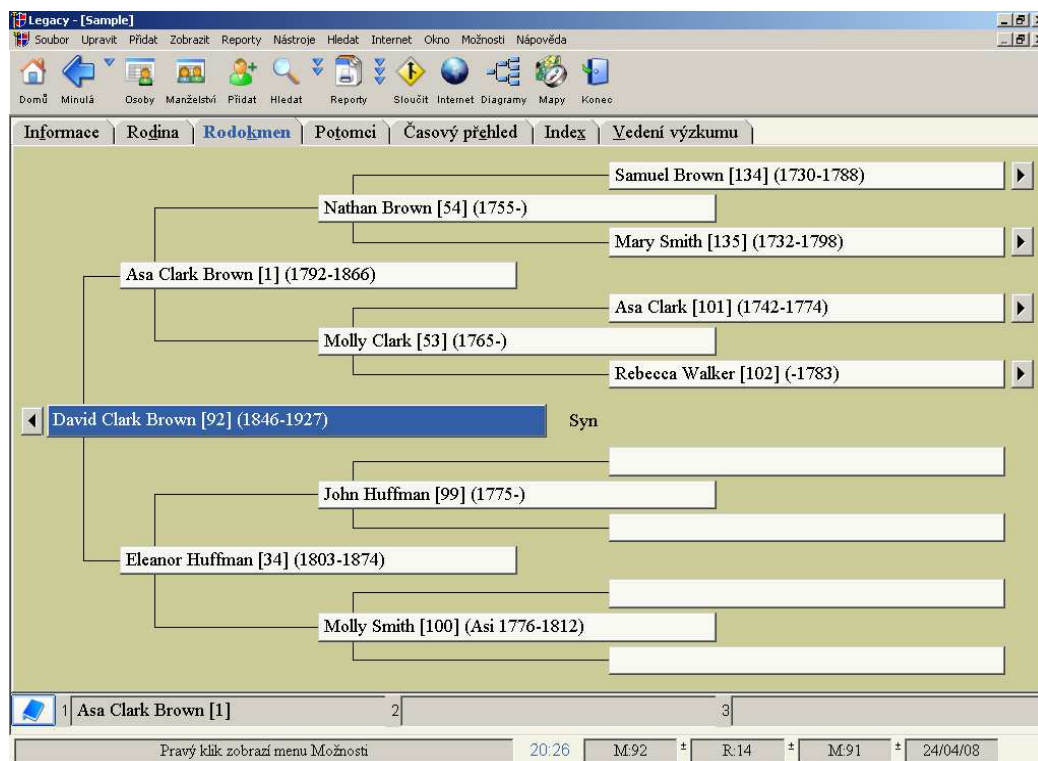
Práce s aplikací je jednoduchá, přehledná a obsahuje velké množství funkcí a možností pro tvorbu rodokmenu. Lze uložit až 1000 tzv. GenoMap v jednom souboru. Téměř ke všem objektům je možné přidávat obrázky. K osobám se dá připsat mnoho editačních informací. Možnost volby lékařských symbolů osob a jejich vzájemných emocionálních a sociálních vztahů umožňuje použít aplikaci i pro profesionální využití. Tvorba rodokmenu se provádí podle genealogických norem (uživatel však má do jisté míry možnost ji porušit). Aplikace má rozšířené možnosti generovaných webových stránek a jejich vzhled je uspokojivý.

Aplikace je shareware a uživatel tedy musí pro ukládání využít jiné funkce než je klasické uložení. Možné problémy s importem a exportem do souboru GEDCOM znepříjemňují práci uživateli. Není možné přímo spouštět přidané soubory a v aplikaci není přítomna funkce pro zobrazení obrázku osoby přímo v grafickém stromu. Náповěda je pouze v angličtině a k jejímu spuštění je potřeba internetového připojení.

3.5 Legacy Family

Při prvním spuštění se objeví průvodce aplikací. Ten lehce provede začínajícího uživatele k vytvoření jeho prvního záznamu a lze si pomocí něj také prohlédnout vzorový rodokmen. Tento průvodce lze samozřejmě přeskočit a hned začít pracovat. Na začátku práce je nutné vytvořit soubor s rodokmenem, nelze tedy začít s prací a uložit soubor až po určité době. Všechny změny se ukládají hned a není možné je po jejich potvrzení vzít zpět. Design aplikace není vyloženě špatný, ale uživatel s ním nejspíš nebude příliš spokojen (ukázka na *Obr.13*). Moc tento fakt nezachránila ani možnost měnit vzor a barvu pozadí.

Aplikace obsahuje záložky osob pro jejich rychlejší procházení. Dále je zde možnost rozdělit obrazovku a otevřít dva a více rodokmenů. Aplikace podporuje přemístění osob z jednoho rodokmenu do druhého. Pro nastavení sdílení údajů s jinými osobami byl vytvořen nástroj IntelliShare.

Obr.13. Aplikace Legacy Family Tree

Lze vytvořit 97 reportů. Druhy reportů jsou např. report časové osy (graf doby života jednotlivých členů max. pro 250 generací), report rodokmenu, report rodiny, report řady generací apod. Je zde možnost potlačení detailů žijících osob ve všech reportech, a také vytvoření souborů HTML. Před vytvořením reportu jsou prováděny kontroly platných dat, s upozorněním v případě, že měla osoba sňatek nebo děti ve věku nižším než 13 let apod. Tato kontrola lze uživatelsky nastavit pro jednotlivé osoby v jejich editačním okně.

Je zde také možnost vytvoření webových stránek. Lze vybírat z 5. stylů - „Předek“, „Potomek“, „Rodokmen“, „Rodina“ a „Osoba“. Možností pro vytvoření stránek je mnoho. Uživatel si může vybrat jaké informace chce do stránek vložit, jaké zadá formulace k jednotlivým informacím o osobách, např. „Události zaznamenané v [:jeho::jejím]

životě:“ a mnoho dalších. Vytvořené webové stránky jsou z hlediska designu relativně hezké a přehledné. Může jen nastat problém s českou diakritikou, a to vzhledem k tomu, že aplikace částečně nepodporuje UNICODE.

Aplikace umožňuje přes 21 nastavení možností sloučení osob. Je zde také automatické sloučení totožných osob. Akci sloučení lze případně vrátit zpět. V aplikaci nelze označit dvojici osob, které nejsou duplicitní. [17], [18].

Aby autoři usnadnili nalezení informací v databázi uživatele, přidali pro vyhledávání rozšiřující možnosti. Lze vyhledávat osoby, které mají neúplné části jmen, informace o narození nebo úmrtí, o sňatku a další. Uživatel také může vyhledávat chybějící citace zdrojů, kterými dokumentuje informace ve svém rodokmenu. [19].

Aplikace nabízí široké možnosti exportu do souboru GEDCOM, kde si mimo jiné může uživatel zvolit množství dat, které se mají zkopírovat. Paradoxně zde není vhodné použít v importovaném souboru GEDCOM kódování UTF-8 (problém s dekodováním např. znaku „ň“), ale naopak je vhodné použít kódování ANSI - při použití tohoto kódování nebyly zjištěny žádné problémy s českou diakritikou. Při importu je však nejvhodnější, aby byl soubor GEDCOM kódován v CE(Windows)-1250.

Aplikace je sice vybavena spoustou funkcí, hodně z nich je ale přístupných až ve verzi „Deluxe“. Některá omezení jsou ovšem vyloženě vytvořena za účelem, aby si uživatel zakoupil „Deluxe“ verzi. Tímto omezením je například nemožnost zobrazení potomků vybrané osoby v záložce „Potomci“, nezobrazení data a místa úmrtí v záložce „Index“, a další jen napůl přístupné funkce jako výzkum a report. [20].

3.5.1 Editace Osob

Přidávání a editace jednotlivých osob je snadné (ukázka editačního okna na *Obr.14*), i když je potřeba se z počátku zorientovat v aplikaci. Osoby lze vytvořit mnoha způsoby, např. v záložce „Rodina“, „Rodokmen“, „Index“ a také pomocí záložky „Přidat“.

Okno editace obsahuje tradiční možnosti jako zadání jména, příjmení, titulu, narození apod. Dále pak je možné k osobě přidat alternativní jména, adresy (včetně zeměpisné šířky a délky, které jde na mapě zobrazit jen ve verzi „Deluxe“), telefon, e-mail, dále pak obecné, lékařské a badatelské poznámky. V poznámkách je obsažena kontrola pravopisu.

Dále je možné přidávat události/fakta ze života vybrané osoby a nastavit ochranu údajů při exportu např. webových stránek, nebo při vytvoření reportů.

Obr.14. Editační okno aplikace Legacy Family Tree

Je také možné přidat zdroje, ze kterých byly čerpány informace o osobě. Pro lepší práci se zdroji je v aplikaci implementován nástroj „SourceWriter“, což je systém pro zápis zdrojů pomocí šablon, kde prostřednictvím správné vstupní obrazovky v mnoha různých formátech, může uživatel zaznamenat všechny detaily potřebné pro správnou citaci zdroje jeho informací. Informace, kterou vloží, je správně a přesně zformátována, takže odpovídá genealogickým standardům pro citace zdrojů, které jsou vytištěny jako poznámky pod čarou, zápatí a bibliografie. Více citací k dané události může být spojeno do jednoho odstavce, čímž se lze vyhnout dlouhému řetězci číslic v horním indexu v těle reportu.

K osobám lze také přidat obrázky, zvukové a video nahrávky. Tyto multimedia lze tzv. kategorizovat, tzn. odděleně zaznamenávat k informacím o narození, manželství dvou osob, úmrtí, pohřbu a událostech. Skenování lze provést přímo z aplikace. Obrázky je možné použít jako spořič obrazovky a také jako tapety na plochu Windows. [17], [20].

3.5.2 Vytvoření stromu

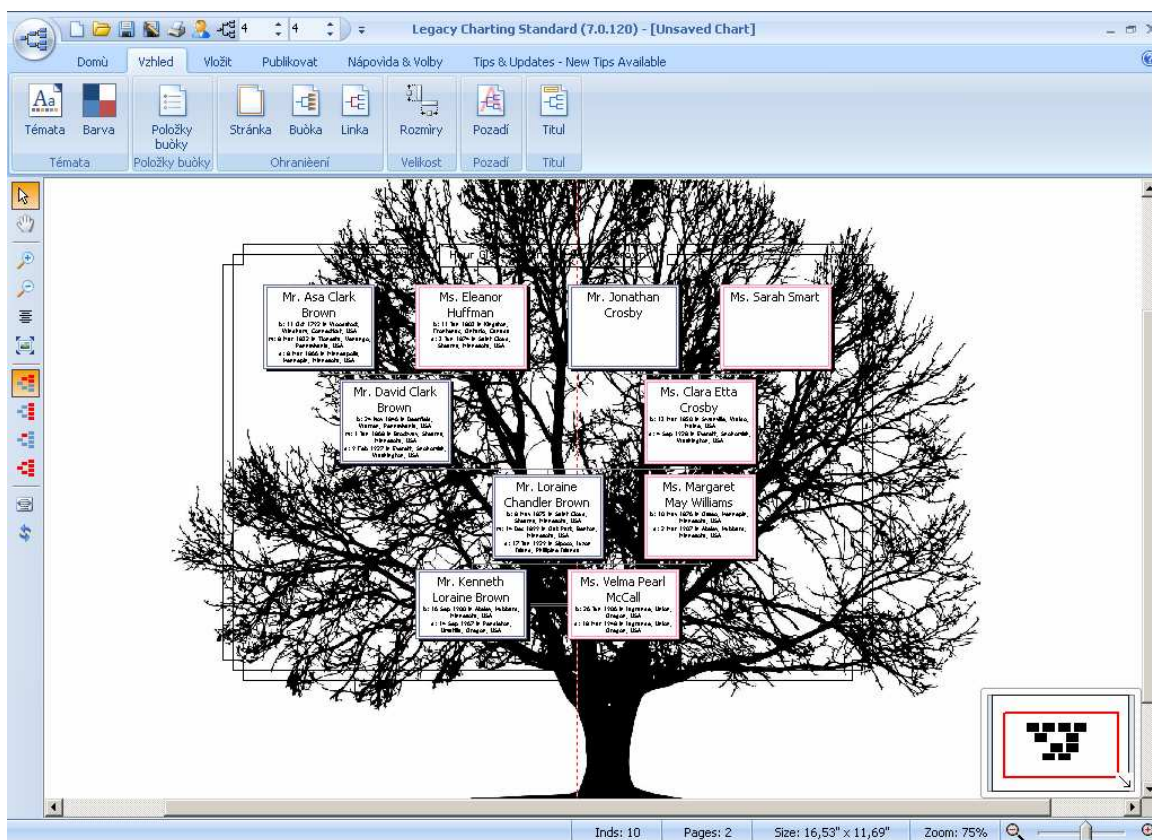
Rodinný strom je omezen na zobrazení 4 generací předků a 4 generací potomků. Dohromady to ovšem dává pouze 7 generací, protože jedna generace je společná pro předky i potomky.

Pro tvorbu se používá přídatná aplikace Legacy Charting, která přebírá vzhledový design programů Windows Office (Word, Excel apod.) a to ji dělá vzhledově hezčí, přehlednější a jednodušší na ovládání než je samotné Legacy Family Tree. Skoro to vypadá, jako by Legacy Charting nevytvořila ta samá společnost co vytvořila Legacy Family Tree.

Lze vytvořit typy rodokmenů jako rozrod, vývod, výpis předků po meči i po přeslici apod. Rodokmeny se vytváří v podobě velkých barevných diagramů, které si je potřeba upravit, aby alespoň barevně rozlišovaly mezi pohlavími. Z výchozích nastavení diagramů tato možnost totiž není na první pohled zřejmá.

Legacy Charting se ovládá snadno a rodokmen lze velmi rychle změnit z výchozího zobrazení na mnohem graficky přívětivější, např. tak jak je to zobrazeno na *Obr.15*. Mezi jednotlivými osobami je možné přecházet, např. na otce osoby, pro kterého byl rodokmen vytvořen - tím však ale začne být brán jako výchozí osoba a rodokmen se přizpůsobí jemu. Do rodokmenu je možné přidávat text a obrázky, a tím si vzhled rodokmenu ještě více poupravit do požadované podoby.

Obrázek rodokmenu lze exportovat do formátů PDF, BMP, JPEG, PNG a TIFF. U formátu JPEG a PNG je možné volit míru komprese a u všech formátů je možnost předběžně vypočítat velikost souboru. Nachází se zde také podpora uložení rodokmenu do výchozího formátu, který po načtení umožní dále pracovat s vnitřním nastavením rodokmenu. Aplikace Legacy Charting má také možnost přímého tisku rodokmenu. [20].

Obr.15. Rodokmen v aplikaci Legacy Charting

3.5.3 Zhodnocení

Aplikace má mnoho funkcí a možností nastavení. K osobám lze přidat velké množství informací a také multimédií. Rozšířené možnosti vyhledávání jsou zde ku prospěchu uživatele. Nástroj „SourceWriter“ je skvělým pomocníkem pro vytvoření citace zdrojů podle genealogické normy. Užitečná je možnost exportování dat jako webovou stránku, která je navíc designem a funkčností kvalitní (ovšem až na případné problémy s českou diakritikou). Výběr exportu rodokmenu do obrázkových formátů s možností volby míry komprese a případný výpočet jejich velikosti vzhledem ke vstupu, by měly být součástí každé aplikace, exportující do těchto formátů. Nápověda je obsáhlá a pomáhá začínajícímu uživateli.

I když je přídatná aplikace Legacy Charting pro tisk a úpravu rodokmenů velice zdařilá, nemožnost tisku více jak 4 až 7 generací najednou (počet závisí na typu rodokmenu) je omezující.

Aplikace působí složitě a doba osvojení si některých funkcí, případně samotného ovládní může být delší. Některé funkce a občas i aplikace samotná jsou nepřehledné. Verze „Standard“ má dále i nesmyslná omezení, kterými nedisponují snad žádné jiné aplikace. Některé omezení znepřehledňují procházení rodokmenu a jsou v aplikaci nejspíše vytvořeny k tomu účelu, aby si uživatel zakoupil „Deluxe“ verzi.

3.6 Personal Ancestral File

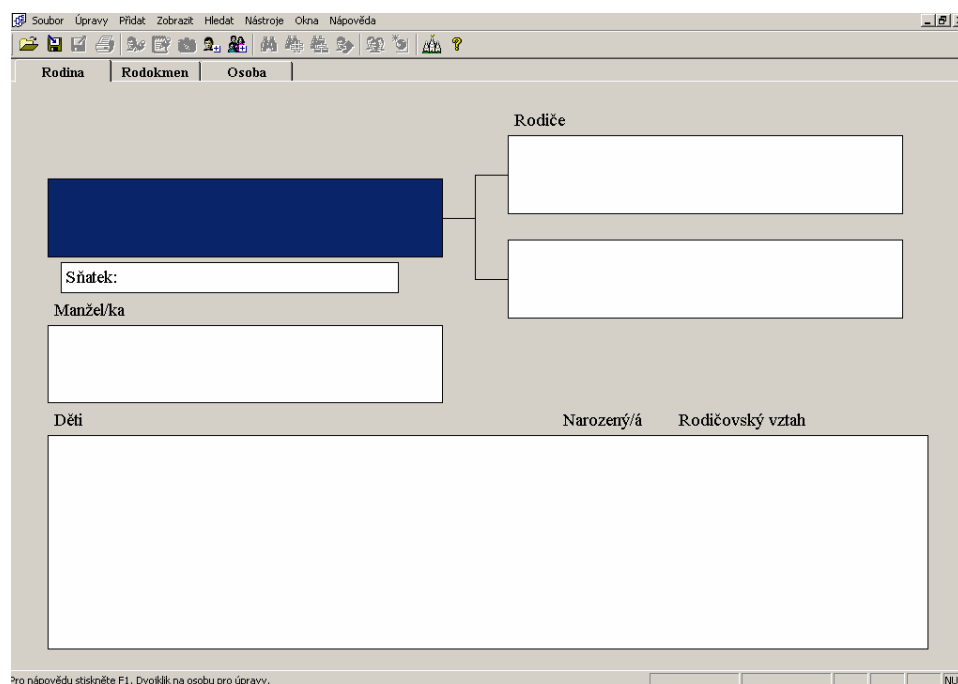
Češtinu k tomuto programu je možné stáhnout na webových stránkách „Čeština do Personal Ancestral File“ [21].

Na začátku práce je nutné vytvořit soubor s rodokmenem. Je potřeba mít na vědomí, že se změny ukládají hned, tzn. po potvrzení změn uživatelem tyto změny již není možné vrátit zpět. Aplikace má podprůměrný design (ukázka na *Obr.16*), její ovládní je ale jednoduché a uživatel si všechny funkce rychle osvojí. To je ovšem možná také proto, že funkcí není příliš mnoho. Nápoředa je v anglickém jazyce. Pro demonstraci možností obsahuje aplikace vzorový rodokmen.

Při větším počtu osob může být pro některé uživatele procházení rodokmenu nepřehledné. Procházení usnadňuje záložka „Osoba“, kde se nachází seznam všech osob, které lze řadit buď podle identifikačního čísla nebo celého jména. Také lze pro tento účel využít funkce vyhledávání, které má několik možností. Nabízí se zde hledání osob, sňatků, potomků vybrané osoby, hledání podle identifikačních čísel a také filtrované hledání. Je možné filtrovat osoby, páry, předky potomky atd., např. podle jména, pohlaví, data narození, titulu, počtu dětí, počtu sňatků atd. Při filtrování lze využívat klasických logických členů AND (a zároveň), OR (nebo), NOT (bez). Aplikace také může vyhledat určitý výraz v multimédiích, místech, datech, celých jménech a poznámkách osob a tento výraz pak zaměnit za jiný. Lze také vyhledat a sloučit duplikované osoby, záznamy, zdroje apod.

Aplikace nabízí vytvoření webových stránek. Při jejich vytvoření si uživatel volí mezi třemi typy výpisu osob, a to výpis předků nebo potomků vybrané osoby nebo si sám zvolí

osoby, které mají být na stránkách zobrazeny. Je možné skrýt informace o žijících osobách, zobrazit nebo skrýt poznámky, přidat k osobám i jejich multimédia a nebo také vytvořit soubor GEDCOM a na stránkách na něj vložit odkaz. Dále si lze zvolit pozadí a do záhlaví a zápatí připsat vlastní HTML kód. Samotné stránky jsou průměrné, především co se týká designu a funkčnosti.

Obr.16. Aplikace Personal Ancestral File

Je možné sestavovat velký počet nejrůznějších reportů. Může to být výpis osob seřazených podle abecedy, výpis sňatků, konců rodové linie, zdrojů, osobních záznamů, kniha generací předků nebo potomků atd. Dále také vytvoření jednoduchého obrázkového alba ze všech obrázkových souborů. Všechny reporty lze přímo vytisknout, nebo zaškrtnutím volby „tisknout do souboru“ uložit jako soubor formátu RTF.

Díky podpoře Unicodu lze použít pro psaní jmen a názvů jakoukoliv znakovou sadu. Aplikace je vyrobena společností, která navrhla formát GEDCOM, takže zde není problém s importem a exportem tohoto formátu. Pokud tedy dojde v importu k jakékoliv chybě, tak jsou na vině spíše ostatní aplikace, které neprovádí import či export podle definované normy. Exportovat lze buď všechny osoby a data nebo jen vybrané. Další export je možný

už jen do nižších verzí této aplikace, popř. do verze pro Palm OS. Poslední změna aplikace byla provedena v roce 2002. [22], [23].

3.6.1 Editace Osob

Seznam informací, které lze editovat nemusí být striktně takový jaký je zobrazen na *Obr.17*, ale uživatel má možnost si nadefinovat vlastní šablonu s údaji o osobě, a také nadefinovat vlastní typy událostí, které se osobě v minulosti přihodily. Tyto šablony a události je možné využít i u ostatních osob nebo je nadefinovat pro každou osobu zvlášť. K základním údajům jako jsou jméno, datum narození/křtu/úmrťi/pohřbu, titulu či přezdívky lze tedy přidat i informace o vzdělání, povolání, vyznání, nemoci, vojenské službě apod. Kolonka pro doplňující poznámky je zde také přítomna. Samozřejmostí je připojení a definování zdroje, ze kterého uživatel při získávání informací čerpal.

The screenshot shows a window titled "Přidat osobu" with a standard Windows-style title bar. The main area is a form divided into several sections:

- OSOBNÍ:**
 - Celé jméno: [text input]
 - Pohlaví: [text input] (value: Neznáme)
- UDÁLOSTI:**
 - Datum narození: [date input] (Místo: [text input], s [checkbox])
 - Datum křtu: [date input] (Místo: [text input], s [checkbox])
 - Datum úmrťi: [date input] (Místo: [text input], s [checkbox])
 - Datum pohřbu: [date input] (Místo: [text input], s [checkbox])
- DALŠÍ:**
 - Titul (před jménem): [text input]
 - Provdané jméno: [text input]
 - Také znám jako: [text input]
 - Přezdívka: [text input]
 - Příčina úmrťi: [text input]
 - Vzhled: [text input]
 - Osobní číslo předků (AFN): [text input]
 - Vlastní IČ: [text input]

On the right side of the window, there are several buttons: "Uložit", "Storno", "Nastavení", "Nápověda", and "Osobní prameny". Below these buttons is a small icon grid and the text "s = prameny". At the bottom of the window, there is a label "RIN: 1" and a dropdown menu for "Šablona:" with "Default" selected.

Obr.17. Editační okno aplikace Personal Ancestral File

Je možné k osobě vložit jakýkoliv typ souborů. Má to však malý háček. Typy souborů jsou seskupeny do tří kategorií: „Fota“, „Zvuk“ a „Video“. Do těchto jednotlivých kategorií lze sice přidat soubory všech typů, takže soubor s příponou DOC se může objevit pod kategorií s názvem „Zvukový klip“, zvyšuje se ale nepřehlednost ve vložených souborech a bylo by

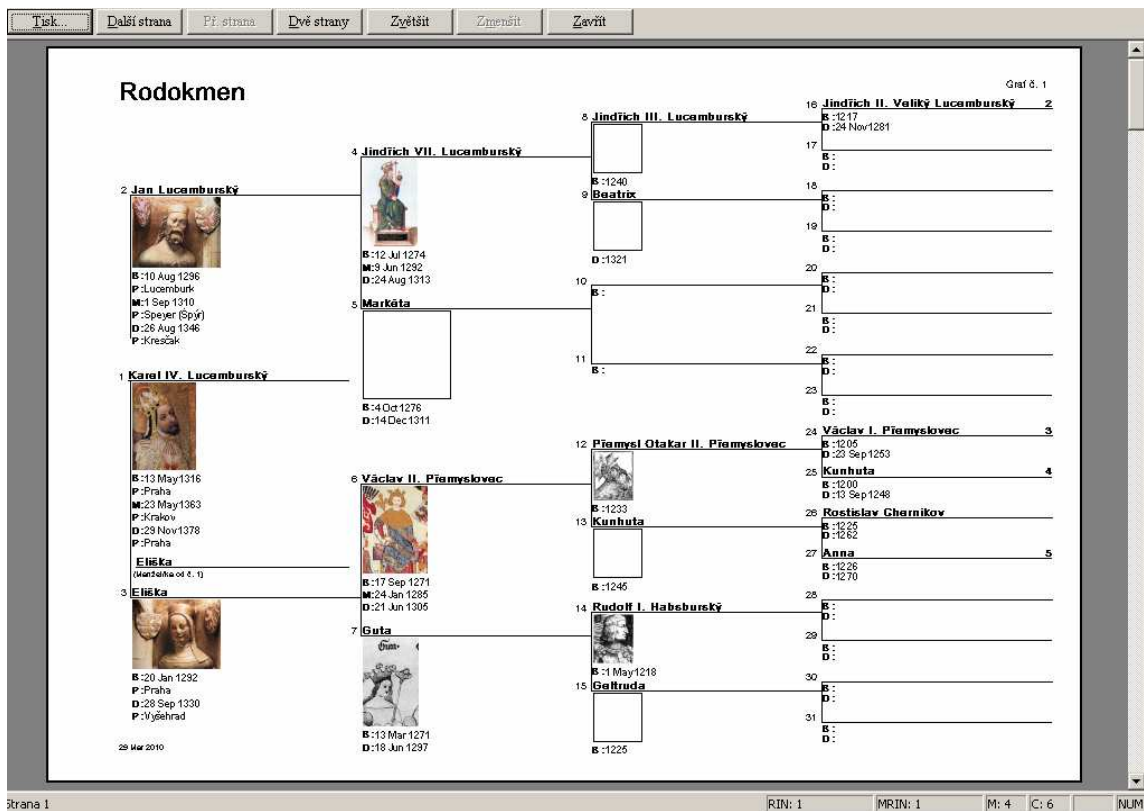
tedy lepší, kdyby byla přítomna další kategorie, nazvaná např. „Ostatní soubory“. Kromě kategorie „Fota“ jsou soubory otevírány v aplikacích, pro které jsou dané typy asociovány. V této kategorii proto není vhodné vkládat jiné typy souborů než podporované, což jsou: BMP, PNG, EPS, JPEG, PCX, PSD, TGA, TIFF a WMF, a to z důvodu, že se aplikace snaží poskytnout uživateli náhled obrázků (příčemž obsahuje i jednoduchý editor) a v případě, že se jí náhled nepodaří zobrazit, vypíše chybu a navíc neumožní uživateli ani prohlížení ve výchozí aplikaci, určené pro tento formát. Stejně tak u přidávání zvuku k obrázku (ne k osobě!), je nutné dodržet podporované formáty WAV, MID a RMI, jinak aplikace soubory nepřehraje. [23].

3.6.2 Vytvoření stromu

Vytvoření stromu je ukryto pod funkcí vytvoření reportu. Jsou zde čtyři možnosti vykreslení pro vybranou osobu: vykreslení rodokmenu, rodiny, předků a potomků. U každé z nich lze nastavit styl, jakým se mají zobrazit osoby a jejich informace. Lze volit základní typy rámečků, které jsou pro obě pohlaví stejné, čímž se tedy nedá na první pohled odlišit pohlaví osob. Lékařské symboly také není možné přímo zakreslit do rodokmenu.

Při zvolení možnosti „Tisknout do souboru“ se nevloží foto osob (pokud je vložení povoleno) a u přidání rámečků k osobám může dosáhnout velikost až několik desítek MB, čímž se velmi zpomalí otevírání a ukládání souboru. V této situaci je lepší tento soubor převést do formátu DOC. Další volbou pro uložení do souboru je např. stáhnutí aplikace „PDF Creator“, který se v ostatních aplikacích chová jako tiskárna a po volbě tisku uloží stránku do souboru formátu PDF.

Samotné vytvořené stromy nejsou graficky moc kvalitní (ukázka na *Obr.18*). Je zde ale možnost vložit hlavní foto osob a případně i rámeček, celkově je však rodokmen vygenerován co nejjednodušším způsobem a aplikace neumožňuje uživateli mnoho vylepšujících prvků, takže je rodokmen případně nutné editovat jiným způsobem. Nevýhodou je, že se vykreslí i prázdné pozice, a to jen pro vyplnění místa. Někteřímu uživateli tento způsob sice může vyhovovat, ale přesto by bylo lepší, kdyby se dala zvolit možnost nevykreslování prázdných pozic. [23].

Obr.18. Rodokmen v aplikaci Personal Ancestral File

3.6.3 Zhodnocení

Aplikace obsahuje všechny základní funkce. Její ovládání je jednoduché a množství informací, které nabízí při zadávání o osobách je velké. Rozšířené možnosti vyhledávání a filtrování jsou pro uživatele užitečné. Podpora Unicodu a celkový import a export souborů GEDCOM probíhá bez problémů. K osobám je možné připojit všechny typy souborů a vytvořit jednoduché obrázkové alba.

Slabou stránkou je, že má aplikace jen nejzákladnější funkce a oproti ostatním nenabízí o mnoho funkcí navíc. Dále pak má aplikace podprůměrný design a dalším nedostatkem je to, že nápověda není v češtině. Vygenerované HTML stránky jsou průměrné a samotný grafický strom elementární. Výchozí a jediná možnost exportu grafického stromu do RTF formátu také není nejvhodnějším řešením. Poslední verze byla vydána v roce 2002 a podle dostupných informací společnost v současnosti neplánuje uvést novou verzi.

3.7 MyHeritage

MyHeritage je online aplikace, umožňující uživatelům vytvářet profily a rodinné stránky, aby mohli komunikovat se svými příbuznými a přáteli nebo zkoumat svůj původ s pokročilými nástroji pro rozpoznávání obličejů a vyhledávání osob.

Pro případného budoucího uživatele je dobré, aby si nejdříve přečetl pravidla a podmínky používání této webové aplikace. Dozví se zde např., že musí být registrovaná osoba starší 13. let, nebo že po uplynutí 30 dnů neaktivity správce (uživatele) rodokmenu může být jeho stránka pro šetření zdrojů odstraněna, popř. mu bude odeslán e-mail a poskytnuta doba dalších 30 dnů, po které bude stránka už skutečně smazána - a dále provozovatel aplikace MyHeritage nenese odpovědnost za ztrátu dat. [24].

Po přihlášení se uživatel ocitne v domovské části svých stránek (ukázka na *Obr.19*). Design i samotná webová aplikace jsou kvalitně propracovány. S její přehledností a ovládáním také nejsou problémy. Náповěda je ovšem pouze v angličtině. Uživatel má omezený prostor pro sdílení - na web může nahrát max. 250 MB a vytvořit max. 250 osob.

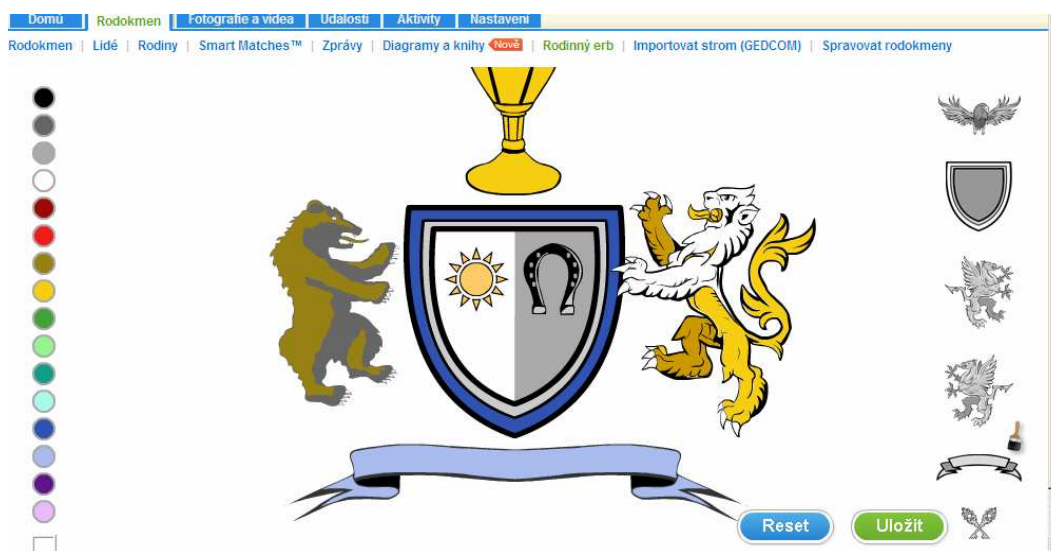
Prostřednictvím e-mailu lze kontaktovat k přihlášení další členy rodiny, kteří se mohou připojit a komunikovat mezi sebou prostřednictvím fóra. Lze také přidávat odkazy, články, rodinné události apod.

The screenshot displays the MyHeritage website interface. At the top, there is a navigation bar with the MyHeritage logo and 'Web Site' title. Below it, a menu includes 'Domů', 'Rodokmen', 'Fotografie a videa', 'Události', 'Aktivity', and 'Nastavení'. A search bar is located on the right. The main content area features a large promotional banner for a '30% sleva Premium plánu' (30% discount on Premium plan) for a limited time. Below the banner, there are two main sections: 'Časová osa' (Timeline) and 'Kniha času' (Time Book), both offering Premium and PremiumPlus options. A calendar on the right shows the date 'sobota, 10. Duben, 2010'.

Obr.19. Webová aplikace MyHeritage

O rodině je možné vytvářet zprávy ve formě grafického stromu. Lze zobrazit zprávy o předcích, potomcích, místech a vztazích osob. Dále jsou zde i rodinné statistiky - některé ve formě koláčových grafů (věk, počet žijících a zemřelých atd.) a ostatní jen s prostým sdělením informace (nejpoužívanější jména atd.).

Uživatel má možnost navrhnout erb rodiny (ukázka na *Obr.20*). Při vytváření se mu nabízí mnoho variant, včetně typů erbů, obrazců okolo erbu a umístění stužky pod ním. Všem částem erbu lze změnit barva podle přání uživatele. Tento erb je možné umístit jako hlavní obrázek rodiny. Nevýhodou je, že erb nelze po jeho uložení dále měnit (ukládá se ve formátu PNG), pro jeho editaci se tedy musí začít s tvorbou od začátku. Dalším negativním faktem je menší rozlišení obrázku (okolo 519×465) a také to, že při uložení do počítače se vloží černá barva pozadí - v tomto případě je výhodnější použití klávesy „PrintScreen“.

Obr.20. Vytváření erbu ve webové aplikaci MyHeritage

Služba rozpoznávání obličejů pracuje za účelem zjištění podobnosti osob s celebritami. Odeslané fotografie nejsou s nikým sdíleny. Zůstávají uloženy na stránkách MyHeritage, kde je lze zobrazit na stránce se členským profilem. Je také možné využít služby pro zjištění, kterému z rodičů se vybraná osoba více podobá. [24].

Editace osob nabízí stejný počet informací jako klientská aplikace Family Tree Builder (více v popisu dané aplikace). Liší se jen vzhledem editačního okna a tím, že zde není možnost přidat k osobě uživatelsky definovanou událost.

Způsob vytváření stromu (diagramu) na webu je velmi podobný způsobu v aplikaci Family Tree Builder (více v popisu dané aplikace). Rozdíl je v tom, že vytvořený strom už dále nelze editovat, protože se generuje přímo do souboru PDF. [25].

3.7.1 MyHeritage Family Tree Builder

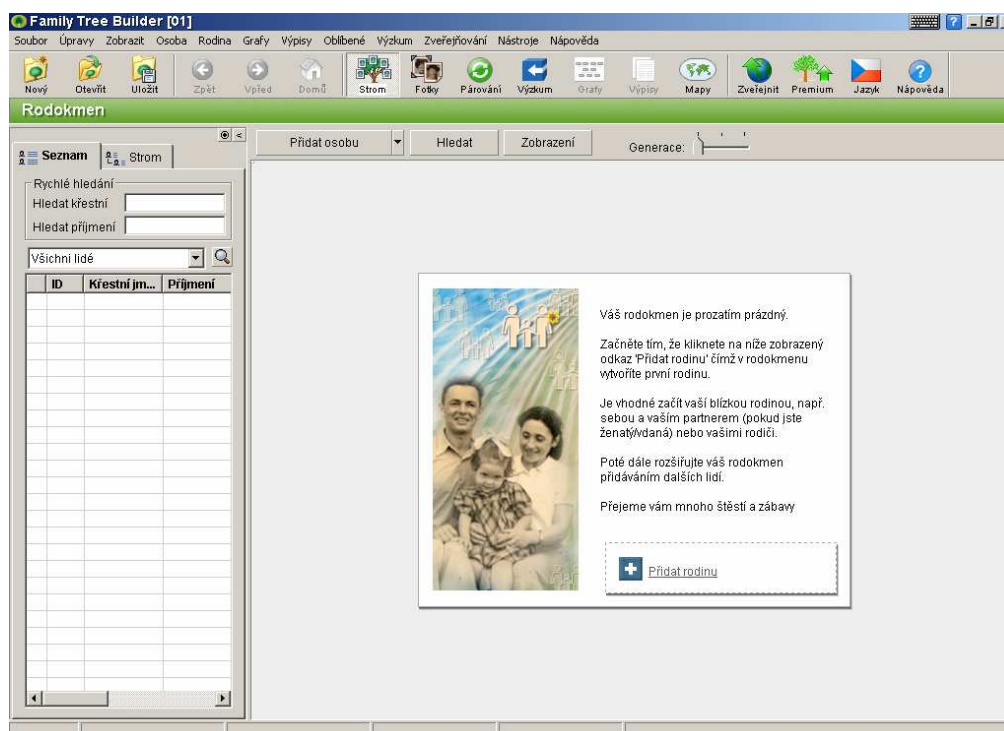
Aplikace byla vytvořena pro spolupráci s webem MyHeritage. Při samotné instalaci je nutné připojení k internetu. Dále se po spuštění aplikace musí uživatel zaregistrovat na MyHeritage, kde potom také může využívat všechny dostupné služby.

Po spuštění se otevře průvodce rychlým startem, který nabízí vytvoření nového nebo otevření existujícího projektu, popř. import souboru GEDCOM atd. Při importu souboru GEDCOM s použitým kódováním UTF-8 mohou nastat problémy s některými českými znaky (např. „ř“). Nejlepší je použít kódování CE(Windows)-1250 - po importu to sice na první pohled může vypadat, že jsou importovaná data také špatně přečtena (v seznamu osob se objevují chyby), je to však tím, že program používá různé typy fontů pro zobrazení textu - v editačním okně a ve vytvořeném stromu jsou již znaky zobrazeny správně. Dále je zde také možnost provést import a export souboru CSV a TXT se seznamem osob, rodin a fotografií.

Design aplikace je zdařilý (ukázka na *Obr.21*). Narozdíl od webové verze je zde možno zadat neomezený počet osob v rodokmenu a také je zde neomezený prostor pro přídatné soubory k osobám. Adresář pro umístění rodokmenů si uživatel musí zvolit v možnostech programu, jediné co si může zvolit je jeho jméno - pokud v daném adresáři existuje rodokmen se stejným názvem, program vytvoření nepovolí.

V levé části obrazovky je uživateli neustále k dispozici seznam všech osob, což zvyšuje přehlednost a usnadňuje přepínání mezi osobami. Tento seznam je možné rychle skrýt, čímž se zvýší místo pro práci a v případě potřeby jedním kliknutím opět seznam zobrazit. K dalšímu ulehčení procházení slouží záložky k osobám, díky kterým se na ně lze jednoduše a rychle přesunout.

Práce s aplikací je jednoduchá, i když začínající uživatel bude možná potřebovat delší čas na zorientování se v některých funkcích - celkově se ale nejedná o chaotickou aplikaci. Vzhledem k tomu, že existuje také placená verze „Premium“, nejsou všechny funkce dostupné. Jedná se ale o funkce, které běžný uživatel k práci s rodokmenem ani nevyužije.

Obr.21. Aplikace Family Tree Builder

Aplikace má rozšířené možnosti vyhledávání - hledat tedy lze nejen podle jmen, dat, míst apod., ale také v poznámkách, fotkách, a dalších údajích. Přitom si může uživatel zvolit, zda má údaj zadaný výraz obsahovat nebo jím začínat či končit apod. Další možností je také hledat prázdný a nebo naopak neprázdný údaj. Aplikace dále umí vyhledávat obrázky, audio a video soubory kdekoli na počítači a přidat je k rodokmenu.

Z fotografií je možné vytvářet obrázková alba a také prezentaci. Nad všemi vloženými soubory má uživatel přehled a může je přiřadit k jakékoliv osobě bez jejich duplikací.

O osobách je možné vytvářet výpisy (zprávy) a v případě potřeby je uložit do souboru formátu PDF, RTF a HTML, popř. také vytisknout. Soubory se ukládají do jedné ze složek projektu vytvořeného rodokmenu a dají se otevřít přímo z aplikace. Jedním z druhů výpisu je „Knižní výpis“. Ten vygeneruje stručné vyprávění o jednotlivých osobách, ale pouze v angličtině. Dalšími typy jsou „Rodinný arch“ (nejbližší rodina), „vztahy“ (rodinné vztahy k ostatním osobám, jako jsou dcera, otec atd.), „předkové“, „potomci“, „časová osa“ (zobrazení událostí v čase), „souhrn potomků“ (jejich jednoduchý strom) a „adresy“.

Aplikace má nastavitelnou funkci výstrah, např. když je věkový rozdíl mezi manžely větší než 100, byli oddáni ve věku nižším než 16 let apod. Dále umí spolupracovat s internetem. Umožňuje online zálohu na web MyHeritage, a také obsahuje jednoduchý webový prohlížeč pro zobrazení a vyhledávání na těchto stránkách. Prohlížeč také slouží k zobrazení sídel na mapě služby Google (v neplacené verzi zobrazí max. 38 míst). [26].

3.7.2 Editace Osob

V editačním okně (ukázka na *Obr.22*) jsou zobrazeny hlavní údaje o osobách, jako jsou jméno, datum a místo narození, popř. úmrtí apod. Pod záložkou „Informace“ se skrývá možnost zadání zaměstnání, vzdělání, vyznání a národnosti, přičemž všechny tyto údaje lze přidat v záložce „Údaje“, takže působí nadbytečně (jediný rozdíl je v tom, že je zde možnost „nepublikovat tyto informace online“). V této záložce je také možné přidávat k údajům poznámky, citace a obrázky. Také se zde dá vytvořit vlastní typ údajů (štítek). Tvorba zdrojů je přehledná a jednoduchá. V záložce „Míry a váhy“ nejsou jenom informace o výšce, váze, barvě očí a vlasů, ale také o zdravotním stavu a popisu osoby. Záložku „Poznámky“ je možné rozdělit na více oddílů a tím v ní zvýšit přehlednost. „Kontakt“ slouží pro zápis adresy a dalších kontaktních údajů. Pro vytvoření zdroje, ze kterých se čerpaly informace se využívají možnosti záložky „Zdroje“, kde je umožněno nadefinovat si zdroj s jeho názvem, autorem, vydavatelem, agenturou a přídatným textem.

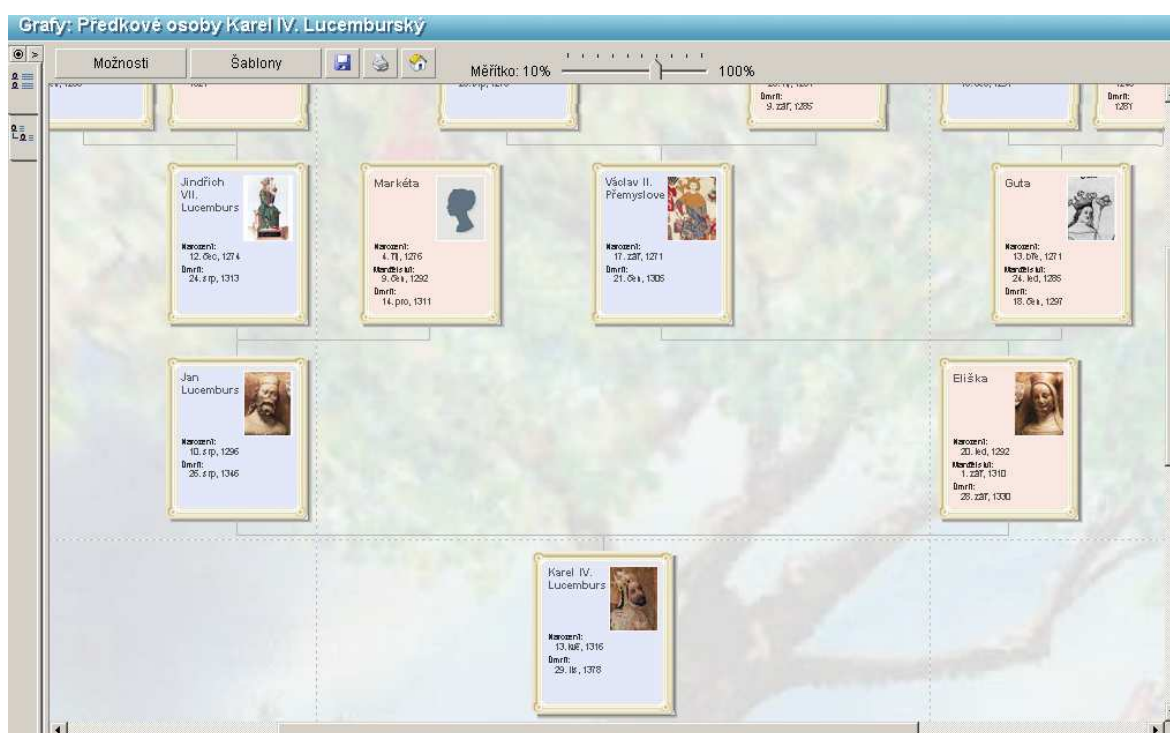
The screenshot shows a software window titled "Přidat jinou osobu" (Add another person). The window has a menu bar with the following items: "Hlavní", "Informace", "Míry a váhy", "Kontakt", "Zdroje", "Poznámky", and "Údaje". The main content area is titled "Hlavní" and contains a form for entering personal data. The form is organized into several sections: "Osoba" (Person) with radio buttons for "Muž" (Male), "Žena" (Female), and "Neznámé" (Unknown), and text input fields for "Křestní jméno:" (First name), "Rodné příjmení:" (Maiden name), "Příjmení po sňatku:" (Married name), and "Email:"; "Narození" (Birth) with a date picker for "Datum:" (Date) and a text field for "Místo:" (Place); and "Zemřela" (Deceased) with a checkbox, and text fields for "Datum:" (Date), "Místo:" (Place), "Příčina smrti:" (Cause of death), and "Pohřben/a v:" (Buried in). At the bottom of the window are two buttons: a green checkmark button labeled "OK" and a red X button labeled "Zrušit" (Cancel).

Obr.22. Editací okno aplikace Family Tree Bulder

K osobám a rodinám lze přidávat soubory, které jsou rozděleny na 4 oddíly s názvy obrázky, dokumenty, audio a video soubory - v podstatě se ale dá do každého přidat jakýkoliv typ souboru. Pokud se ale budou soubory vkládat do sekcí, do kterých nepatří, stanou se nepřehlednými. Obrázky je možno prohlížet v jednoduchém prohlížeči, který je integrován - ostatní typy souborů se spouštějí v jejich výchozích programem. [26].

3.7.3 Vytvoření stromu

Pro vytvoření stromu je možné zvolit vývod (ukázka na *Obr.23*), rozrod, vějířový graf (vývod a rozrod v grafu podobného vějíří) a graf blízké rodiny. Graf, zobrazující všechny osoby, které jsou v nějakém příbuzenském vztahu s vybranou osobou, lze vykreslit jen ve verzi „Premium“. Jako náhradu za tuto možnost je možné zobrazit blízkou rodinu vybrané osoby, a zahrnout do ní všechny generace.

Obr.23. Rodokmen v aplikaci Family Tree Builder

Uživatel má velký počet nástrojů ke změně grafického vzhledu stromu. Má na výběr z mnoha druhů šablon a rámečků - včetně změny jejich barvy výplně, takže se dá barevně odlišit pohlaví osob. Nelze ovšem zobrazit lékařské symboly pomocí jiného typu jejich

rámečku. Rámečky osob lze přesouvat na kterékoliv jiné místo, a s údaji osob se může manipulovat i přímo v grafickém stromu, a případně se přepnout na vybranou osobu.

Uživatel si může zvolit obrázek na pozadí rodokmenu, včetně nastavení jeho průhlednosti (tak, aby nepřekrýval potřebné informace). Stejně tak může zobrazit hlavní obrázky osob a zvolit si údaje, které chce zahrnout do grafického stromu. Aplikace nabízí možnost zobrazit všechny generace nebo naopak strom omezit jen na uživatelem určený počet generací.

Strom lze exportovat do formátu PDF a JPEG, popř. vytisknout. Uložen nemusí být jen jeden soubor JPEG s celým stromem, ale je možné ho rozdělit na několik menších částí - počet souborů se určuje v závislosti na tom, kolik je potřeba stránek k vytisknutí stromu. Uživatel si velikost jedné stránky může zvolit. Kvalita vyexportovaných souborů je skvělá a např. velikost testovaného souboru JPEG s rozlišením 9252×6420 se pohybovala kolem 3,5 MB. [26].

3.7.4 Zhodnocení

Aplikace Family Tree Builder dobře spolupracuje s webem MyHeritage. Obě aplikace jsou hezké, přehledné a dobře se ovládají. K osobám v rodokmenu lze vložit hodně informací a také všechny typy souborů. Aplikace obsahují hodně možností při tvorbě grafického stromu vysoké kvality, který si uživatel může dotvořit do detailu. Na webu určitě mnoho uživatelů zaujme služba rozpoznávání obličejů a nástroj pro návrh erbu rodiny. Dále pak i možnost přihlášení členů rodiny a jejich vzájemná komunikace přes fórum, události apod.

Nevýhodou je nutnost registrace Family Tree Builderu i přestože uživatel nechce využívat webové služby. U importu může dojít k problémům s českou diakritikou i v případě kódování UTF-8. V grafickém stromu nelze vyznačit rozšířené symboly jako jsou symboly lékařské, pro dvojčata apod. Další nevýhodou je, že je nápověda pouze v angličtině.

Nejvhodnějším způsobem tvorby rodokmenu je jeho vytvoření v aplikaci Family Tree Builder a teprve až poté nahrání na web MyHeritage (pokud jej chce ovšem uživatel sdílet). Důvodem je uložení rodokmenu na uživatelově PC, ke kterému má stále přístup a o něco lepší přehlednost v editaci osob a možnostech vytvoření grafického stromu. Pokud však uživatel rodokmen sdílet nechce, bude až nepříjemně často dotazován na to, zda jej chce na svých stránkách zveřejnit.

3.8 Xtree

Web je zaměřen na genealogické informace v rámci ČR. Design aplikace je průměrný. Při pohledu na informace úvodní stránky (viz ukázka aplikace na *Obr.24*) se návštěvník určitě pozastaví u prohlášení, že s 29,1% pravděpodobností nalezne někoho známého a s 22,3% pravděpodobností nalezne někoho ze svého rodokmenu. Už jen při uvědomění si samotného počtu žijících obyvatel ČR (natož množství jejich předků) a počtu osob v databázi, která je kolem 87000 (žijících i zemřelých) se nabízí otázka, podle jakého vyhodnocení se k takovéto procentuální pravděpodobnosti došlo. Zajímavá je i věta o nalezení společných předků nejpozději do roku 1400.

Po registraci se uživatel stane správcem. Dostane tím k dispozici prostor pro svůj vlastní genealogický strom.

Obr.24. Webová aplikace Xtree

Lze provést pouze import souboru GEDCOM (musí být kódován v CE(Windows)-1250, jinak se česká diakritika nezobrazí správně), export není možný. V diskuzích tohoto webu je možné se dočíst o příspěvku, který se zmiňuje o plánování exportu. Tento fakt omezuje použití aplikace spíše pro vyhledání společných předků, než pro samotnou tvorbu od

začátku. Export se, stejně jako import možná do budoucna objeví, zatím však tato aplikace umožňuje uživateli pouze vložit data, která však nedostane zpět (alespoň ne v takové formě, aby je mohl lehce modifikovat). Informace o plánování exportu do souboru GEDCOM byl přislíben už v květnu 2009. Podle dalšího příspěvku v diskuzi byl přislíben ještě před únorem 2009. [27].

Je možné nahlédnout do celkového výpisu osob, uložených v databázi webu. Osoby se vyhledávají podle příjmení, jména, bydliště a data narození. Při použití rozšířeného vyhledávání se také nabízí vyplnění data úmrtí, titulu, povolání apod. Je zde také možnost zobrazení interaktivní mapy, a vyhledávání osob ve zvolených oblastech. Pokud správce nezvolí jinak, tak se o každé osobě zobrazí jen základní informace. Jednotlivé správce rodokmenů je také možné vyhledat a případně je zkontaktovat za účelem propojení rodokmenů. Negativem je, že má možnost vyhledávání a čtení informací osob a správců také neregistrovaný uživatel, takže základní informace si může prohlížet prakticky kdokoli.

Součástí aplikace je interaktivní mapa (je zde údajně možnost zvolit si také mapu ve 3D, ale ani po nainstalování vyžadovaného pluginu Octaga se nepodařilo 3D mapu zobrazit). Na mapě lze vykreslit okresy, sídla a migraci osob, a to jak osob ve vlastní databázi, tak osob celého webu. Je možné také zvolit okolí určité oblasti, kolem které se pak vyhledají všechny osoby žijící poblíž.

Aplikace obsahuje hromadné funkce, při nichž se dají skrýt všechny živé osoby, označit za zemřelé osoby starší zadaného věku apod. Slabou stránkou je fakt, že změny provedené jakoukoliv hromadnou funkcí nelze vrátit zpět, což je pochopitelné jen u funkce smazání celé databáze.

Při použití prohlížeče Internet Explorer 7.0 se v některých oblastech webu požadované informace zobrazují až na konci stránky a horní část, kde by uživatel tyto informace čekal, zůstává prázdná. Uživatel se může z počátku domnívat, že se data ještě načítají. V prohlížečích Firefox 3.6, Chrome 5.0 a Opera 10.51 se problémy nevyskytovaly.

Aplikace umožňuje řízenou kontrolu chyb. Lze je nastavit na upozornění v případě většího věku než je v kontrole zadán, nereálných dat, duplicit osob apod. Je zde také možnost výpisu statistik nazvaných jako základní, věkové, rodinné, sňatkové, celkové statistiky pro ČR, celkové statistiky pro zbytek světa.

Součástí aplikace je „Diskuse“. Zde mohou uživatelé (také anonymové) přidávat své příspěvky. Je zde obsažena možnost vyhledávání v diskuzi. K tématům diskuze patří téma o webu, genealogii, hledání osob a univerzální téma (která se do jiné kategorie nehodí). [28].

3.8.1 Editace Osob

Editačních údajů osob je hodně (na Obr.25 je vidět jen zlomek), přes jména, data událostí (narození, úmrtí, svatba apod.), povolání, až po jejich přesnější definování, jako je např. popis sňatku, stručný životopis, přidání fotografie apod.

	Záznam	Popis
Jméno	<input type="text"/> <input type="text"/>	křestní jméno (někdy s přívlástkem, např. IV.)
Rodné příjmení *	<input type="text"/>	původní příjmení
Změněné příjmení	<input type="text"/>	po změně rodného - aktuální příjmení; shodné s rodným nevyplňujte
Tituly	<input type="text"/> jméno <input type="text"/>	tituly před a za jménem
Pohlaví *	☐ muž ☐ žena	pohlaví
Povolání	<input type="text"/>	hlavní povolání
Bydliště	<input type="text"/> stát <input type="text"/> Česká republika <input type="text"/>	pozice GPS a stát převážného pobytu
	<input type="text"/> čp. <input type="text"/>	název obce nebo města a čp. převážného pobytu
Narození		
Datum	<input type="text"/> nebo někdy po <input type="text"/> a před <input type="text"/>	datum ve formátu rrrr-mm-dd
Místo	<input type="text"/> stát <input type="text"/> Česká republika <input type="text"/>	pozice GPS a stát tehdejšího bydliště
	<input type="text"/> čp. <input type="text"/>	název obce nebo města a čp. tehdejšího bydliště

Obr.25. Editací údaje webové aplikace Xtree

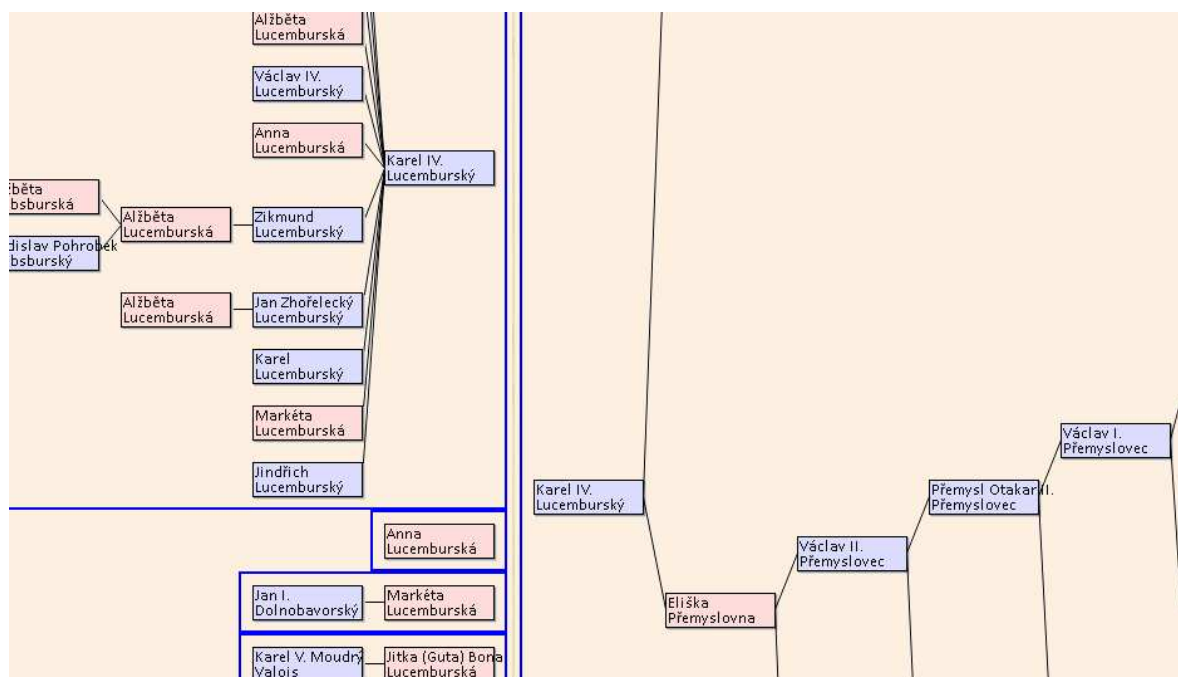
V některých případech (např. při zadání data v jiném formátu než „rrrr-mm-dd“) se zobrazí nová stránka s výpisem chyby a údaje o osobě, které uživatel při této konkrétní editaci přidal či odebral, se neuloží. Po vyplnění mnoha údajů a následné chyby tohoto typu musí uživatel opakovat celou editaci dané osoby.

K místům pobytu osob lze přidat souřadnice. Je zde možnost zadání pouze severní šířky a východní délky, což vzhledem k zaměření na ČR je dostačující.

Pro jednotlivé osoby uživatel zadá, zda chce ostatním uživatelům zpřístupnit citlivá data. Zvolení tohoto druhu dat však nenechal administrátor na uživateli, ale definoval sám, co jsou a nejsou citlivá data. [28].

3.8.2 Vytvoření stromu

Lze vytvořit základní grafická schémata: vývod (předci), rozrod (potomci), příbuzní - přehled pokrevních vztahů, časovou osu. Z možností je na výběr z jednoduchého stromu, grafického stromu (ukázka na *Obr.26*) a tabulky. Je možné volit směr zobrazení zbylých osob od vybrané (shora, zdola, zleva a zprava). Výhodou je barevné rozlišení rámečku u pohlaví osob. Při vytvoření grafického stromu s větším množstvím příbuzných dochází k nepřehlednosti. Přesněji řečeno se jedná o případ vytváření nejbližší rodiny, kdy se strom rozdělí na několik menších částí. Jména osob někdy i přesahují velikost rámečku. Bohužel zobrazení ve 3D při testování nefungovalo.

Obr.26. Rodokmen webové aplikace Xtree

Grafický výstup lze pouze vytisknout nebo uložit jako soubor BMP (přes internetový prohlížeč). V BMP souboru se však v testovaném případě zobrazilo okolí rodokmenu černou barvou a jeho kvalita byla vzhledem k malému rozlišení nízká. [28].

3.8.3 Zhodnocení

Hlavní výhodou pro českého uživatele je, že se jedná o ryze český projekt, který hledá společné předky v ČR. Existuje celá řada informací, které lze k osobám přidat. Užitečná je i možnost přidávání míst pomocí souřadnic do mapy a existence řízené kontroly chyb.

Nemožnost exportu do souboru GEDCOM je největším problémem spolu se špatným zabezpečením webu - možnost zobrazení informací i neregistrovaným uživatelům. Podporovaný import souboru GEDCOM je omezený jen na kódování v CE(Windows)-1250. Procházení webu je místy nepřehledné a např. záložka „výpis osob“ by mohla být sloučena se záložkou „seznamy“, z toho důvodu, že v jistých případech na předešlou navazuje. Byly zaznamenány mírné problémy při používání Internet Exploreru 7.0. Zadaných osob v databázi webu je málo, takže pravděpodobnost nalezení příbuzných není vysoká. Dále web nenabízí možnost exportu grafického stromu, jehož kvalita je navíc poměrně nízká a bez možností úprav. Tato aplikace pro samotné vytváření a upravování rodokmenů z výše uvedených důvodů není vhodná.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 POROVNÁNÍ APLIKACÍ

Následující řádky se zabývají srovnáním jednotlivých aplikací z hlediska ovládání, designu, kompatibility souborů GEDCOM, funkce a grafických možností stromu. Nakonec jsou vybrány 3 nejlepší aplikace z hlediska celkového zpracování a pro lepší představu je uvedeno také pořadí zbylých 5. aplikací.

4.1 Design a ovládání

Ačkoliv to na první pohled nemusí být patrné, ovládání a design na sobě mnohdy nepřímo závisí. Pod představou designu si většina lidí představí především vzhled. Jeho cílem je však co nejúčelněji propojit funkční a estetickou složku navrhovaného objektu. [29]. Spousta aplikací se snaží zaujmout atraktivní podobou, která mnohdy přes své překombinování zvyšuje nepřehlednost a složitost ovládání, popř. navíc zpomaluje běh aplikace. Ovšem, i když není aplikace příliš hezká, nemusí to nutně zapříčinit její přívětivé ovládání - zde je toho jasným důkazem aplikace Brother's Keeper, která je na tom v tomto směru nejhůře.

Lépe je na tom aplikace Legacy Family, která by mohla obsadit i vyšší příčku, pokud by autoři do aplikace nevložili tolik omezení, kterým se stalo ovládání zbytečně nepřívětivé. Personal Ancestral File je vzhledově slabší, nicméně ovládání je velice jednoduché. U Xtree a Ahnenblatt je design i ovládání v pořádku. Obě aplikace mají jiný styl, ale vesměs se nedá říct, že by jedna z nich byla v tomto ohledu lepší, takže jejich pořadí je stanoveno shodně.

Do trojice nejlepších se probojovala aplikace Ancestry. V tomto případě aplikace nedosáhla tohoto pořadí kvůli vzhledu (ten ovšem nepůsobí nijak tragicky), ale kvůli velmi snadnému a intuitivnímu ovládání, které aplikace podobného vzhledu nebyly schopny uživateli nabídnout.

Na druhém místě je (resp. jsou) aplikace MyHeritage. Její design je dobrý, ale aplikace je pro uživatele místy nepřehledná. Naproti tomu je aplikace GenoPro přehledná a proto získala přední umístění. Důvod je více méně jasný - design nepřekvapí žádného uživatele, který je zvyklý pracovat s PC a s operačním systémem Windows, a proto si rychle zvykne i na tuto aplikaci.

Pořadí aplikací z hlediska hodnoceného kritéria designu a ovládání je znázorněno v *Tab. 1*.

Tab. 1. Pořadí aplikací podle kritéria design a ovládání

Pořadí	Název aplikace
1.	GenoPro
2.	MyHeritage
3.	Ancestry
4.-5.	Ahnenblatt ; Xtree
6.	Personal Ancestral File
7.	Legacy Family
8.	Brother's Keeper

4.2 Kompatibilita se soubory GEDCOM

I když je standard GEDCOM pevně definován, někteří vývojáři aplikací mají na jeho podobu evidentně jiný názor a dále se ho snaží "vylepšovat". Naneštěstí se takováto "vylepšení" mnohdy neobejdou bez komplikací při importu v jiných aplikacích. Občas dochází k tomu, že se informace neimportují. Toto platí u čtyř aplikací, a to GenoPro, Legacy Family, Brother's Keeper a Xtree.

Další problémy nastávají, když má sice aplikace podporu více kódování, ale stejně se při importu objevují chyby. Samozřejmě je také nedostatkem, pokud aplikace nemá mnoho možností kódování a uživatel se musí přizpůsobit používáním jen určitého typu, který mu nemusí vždy vyhovovat.

Aplikace Brother's Keeper a Xtree jsou z hlediska tohoto kritéria srovnatelné. Mají omezené možnosti kódování, kterým se musí uživatel přizpůsobit a neimportují např. obrázky. Důvod umístění aplikace Xtree na posledním místě je to, že neumožňuje export souboru GEDCOM.

U Legacy Family a My Heritage je hlavním nedostatkem kódování (hlavně u importu). Naproti tomu GenoPro má velkou škálu znakových sad, takže se případné nedostatky dají jednoduše vyřešit. Odkazy na obrázky se v Legacy Family a MyHeritage vloží vždy, což se ovšem u aplikace GenoPro neděje. I nepřenositelnost některých údajů vzhledem k použití z části nestandardního zápisu souboru GEDCOM je podstatnou chybou aplikace GenoPro. Navíc GenoPro má další nedostatek v podobě nepřehlednosti v automaticky vykresleném

stromu při importu souborů se složitějšími vazbami osob. K tomuto dochází jen zřídka a uživatel může tuto chybu opravit. Celkově je na tom z hlediska kompatibility o něco lépe MyHeritage a Legacy Family, kde sice uživatel musí dodržet určitý typ kódování, jinak budou znaky špatně přeneseny, ale k žádným z výše uvedeným problémům aplikace GenoPro zde nedochází.

Z hlediska tohoto kritéria by se první tři aplikace daly označit za srovnatelné. Jisté nedostatky však také obsahují. Aplikace Ancestry nabízí pro export souboru GEDCOM sice jen kódování UTF-8, s importem však nejsou problémy ani v případě použití jiného kódování - všechna data se přenesou v pořádku. Hlavní výhodou aplikace Personal Ancestral File a Ahnenblatt ve srovnání s aplikací Ancestry je jen existence většího výběru kódování. Vzhledem k tomu, že je první zmiňovaná aplikace vytvořena společností, která stojí za vznikem formátu GEDCOM, dá se předpokládat, že s tímto formátem tato aplikace pracuje nejlépe, a proto je z hlediska hodnocení tohoto kritéria vybrána jako nejlepší. U prvních třech aplikací však z hlediska kompatibility nebyly zjištěny žádné rozdíly.

Pořadí aplikací z hlediska hodnocení podle kritéria kompatibility je znázorněno v *Tab. 2*.

Tab. 2. Pořadí aplikací podle jejich kompatibility se soubory GEDCOM

Pořadí	Název aplikace
1.	Personal Ancestral File
2.	Ahnenblatt
3.	Ancestry
4.	MyHeritage
5.	Legacy Family
6.	GenoPro
7.	Brother's Keeper
8.	Xtree

4.3 Možnosti

Každá aplikace nabízí jinou formu a počet funkcí. Její autoři tím chtějí evidentně zaujmout uživatele, který je za jejich větší množství samozřejmě rád, i když je třeba ani nevyužije a to ať už proto, že ho nezaujmou, tak např. i z důvodu jejich obtížného ovládní. Nejde tedy jen o kvantitu, ale také o jejich srozumitelné předložení uživateli a jejich účelnosti - tedy kvalitu.

Nejméně funkcí mají aplikace Xtree a Brother's Keeper. Zvládnutí obsluhy jejich nástrojů je obtížnější (resp. méně přehledné) a to i přesto, že nabízí jen základní funkce. První jmenovaná aplikace sice nabízí o něco méně funkcí, přesto ale je více přehledná, a proto byla ohodnocena lépe.

Další téměř shodné aplikace z hlediska kvality nástrojů jsou Personal Ancestral File a Ahnenblatt. Obě aplikace umožňují generování webových stránek a nejrůznějších reportů. Aplikace Personal Ancestral File generuje webové stránky lépe. Ahnenblatt sice ještě nabízí dobře provedenou funkci pro přípravu souborů k vypalování, to však pro překonání první zmíněné aplikace nestačí.

Trochu rozporuplné je umístění aplikací Ancestry a Legacy Family. Ancestry má lepší pozici díky tomu, že je většina nástrojů Legacy Family nepřehledná a může často uživatele odradit v jejich použití. Dalším jeho nedostatkem je to, že se špatně zobrazují české znaky, např. při generování webových stránek. Tyto webové stránky pak mohou být nepoužitelné, i když jsou z hlediska designu v pořádku. Aplikace tak může narozdíl od Ancestry zaujmout větším výběrem reportů a nástrojem „SourceWriter“.

První dvě aplikace uvedené v pořadí z hlediska možností jsou rovněž srovnatelné. GenoPro umožňuje vkládání sociálních objektů, lépe rozlišuje vztahy mezi osobami a zobrazuje lékařské symboly. Má však podporu jen pro vložení odkazu na obrázkový soubor. Jiný typ souboru sice vložit jde, nelze jej však spustit přímo v aplikaci. Dalším důvodem pro lepší hodnocení MyHeritage je i možnost vytváření reportu. I když GenoPro a klientská aplikace MyHeritage nepodporují vytvoření webových stránek, stále kvalitou možností převyšují aplikace Ancestry a Legacy Family. O prvenství MyHeritage se mimo jiné zasloužil fakt, že je zde dobře propojena offline a online část aplikace. To v podstatě eliminuje nemožnost vytvoření webových stránek - uživatel má vlastní diskový prostor na webu MyHeritage - a

rozšíří funkce aplikace o další nástroje, jako je vyhledávání osob na internetu, vytvoření erbu rodiny, přihlášení a komunikace jednotlivých členů apod.

Pořadí aplikací z hlediska kritéria možností je znázorněno v *Tab. 3*.

Tab. 3. Pořadí aplikací podle jejich možností

Pořadí	Název aplikace
1.	MyHeritage
2.	GenoPro
3.	Ancestry
4.	Legacy Family
5.	Personal Ancestral File
6.	Ahnenblatt
7.	Xtree
8.	Brother's Keeper

4.4 Vytváření stromu

Každý uživatel má jistě rozdílné nároky na výsledný vzhled stromu a na možnosti při jejich tvorbě. Někomu stačí jednoduchá verze a někdo ji může přímo vyžadovat. Potom jsou i tací, kteří považují grafickou přívětivost aplikace za nejdůležitější, v případě, že aplikace nedodrží genealogické symboly. Uživatel také zároveň požaduje flexibilitu nástrojů pro jeho vytvoření - čím méně je omezen, tím lépe.

Nejméně kvalitní aplikace byly z hlediska kritéria tvorby stromu aplikace Xtree, Brother's Keeper a Personal Ancestral File. Jednoduché zpracování a málo možností tyto aplikace předurčuje k použití pro vytvoření stromu jen v nejnnutnějších případech. Aplikace Xtree má přijatelnou podobu grafických stromů, nevýhodou je však nižší rozlišení vykresleného obrázku se stromem, pouze základní možnosti a nepřehlednost vygenerovaného stromu blízkých příbuzných. V aplikaci Brother's Keeper není způsob vytváření stromu zdaleka tak jednoduchý a výsledek také není tak kvalitní jako v aplikaci Personal Ancestral File, která je z hlediska nástrojů pro vytváření stromu z těchto třech aplikací nejlepší.

Za standard pro vytvoření stromu může být považován strom, který lze vygenerovat v aplikaci Ancestry. Po vykreslení stromu jej uživatel může dále měnit nebo si vytvářet

vlastní podobu stromu. Z grafického hlediska může sice působit jednoduše, jeho vzhled je však mnohem lepší než u aplikací, zmíněných výše. Tato aplikace také navíc dodržuje vykreslení správných symbolů (tvarů rámečku) v závislosti na pohlaví osoby.

Aplikace Ahnenblatt sice po vykreslení stromu již neumožňuje jeho další editaci (kromě šířky rámečků), ta je však díky dobrému výpočtu vzdálenosti rámečků, které od sebe nejsou ani moc daleko ani moc blízko, relativně méně potřebná.

GenoPro je aplikace, která nejvíc ze všech ctí genealogickou normu a přitom si zachovává grafickou úroveň. Nespokojí se však jen s tímto, ale nabízí uživateli i další možnosti pro úpravu stromu. Ve stromu je možno vytvořit mimo jiné sociální objekt, popisky a další uživatelem definované objekty nejrůznějších tvarů a barev. Je zde také možnost zobrazit emocionální vztahy mezi jednotlivými osobami. Tyto vztahy pak mohou více napovědět o dění v rodině. Totéž platí i u lékařských symbolů. Své umístění v pořadí před aplikací Ahnenblatt si aplikace GenoPro nezasloužila z hlediska lepší grafiky stromu (Ahnenblatt je na tom lépe), ale z toho důvodu, že uživateli v tomto směru přináší nárzdíl od ostatních aplikací něco navíc a v kvalitní podobě.

V pořadí byla úmyslně vynechána aplikace Legacy Family. Ta se dá považovat za důstojného konkurenta aplikace MyHeritage. Obě mají množství přednastavených typů stromu a u obou dosahuje vytvořený strom velmi dobré kvality. Graficky lépe však ale působí stromy, které jsou vytvořené prostřednictvím aplikace MyHeritage, která je tak v tomto ohledu nejlepší. Aplikaci Legacy Family posouvá až na 5. místo fakt, že má rodokmen přísné omezení na počet generací, které mohou být zobrazeny. To je jistě pro většinu uživatelů větší nevýhoda než to, že by např. nemohli vložit obrázky na pozadí stromu, nebo změnit barvu rámečku. Tato aplikace by bez tohoto omezení s přehledem obsadila druhou pozici.

Pořadí aplikací z hlediska hodnocení kvality nástrojů pro vytváření stromu je znázorněno v *Tab. 4*.

Tab. 4. Pořadí aplikací podle kvality nástrojů pro vytváření stromu

Pořadí	Název aplikace
1.	MyHeritage
2.	GenoPro
3.	Ahnenblatt
4.	Ancestry
5.	Legacy Family
6.	Personal Ancestral File
7.	Brother's Keeper
8.	Xtree

4.5 Celkové zpracování

Ideální aplikace by měla poskytovat všechny potřebné nástroje v oblasti, pro kterou byla vytvořena, a popř. i některé nástroje navíc. Dále musí být přehledná a lehce ovladatelná, jinak hrozí, že uživatel bude mít k dispozici sice spoustu funkcí, ale nebude mít trpělivost s jejich používáním.

Aplikace Brother's Keeper a Xtree obsahují základní nástroje pro tvorbu rodokmenů. Kvalitativně jsou však na tom nejhůře a poslední jmenovaná aplikace nepodporuje export do souboru GEDCOM. Aplikace mají také nedostatky z hlediska přehlednosti.

Aplikace Legacy Family sice nabízí dostatek funkcí a její grafické stromy jsou hezké, obsahuje však mnohá omezení a je méně přehledná - nepřehlednost je často způsobena právě některým z omezení. Aplikace Personal Ancestral File je hodnocena lépe než aplikace Legacy Family, z toho důvodu, že má přívětivější ovládání a menší problémy s češtinou, a to i přes průměrný vzhled vytvořeného stromu.

Aplikace Ahnenblatt se před Ancestry neumístila z důvodu nižší přehlednosti a nemožnosti editovat strom tak, jak to umožňuje aplikace Ancestry. Aplikace Ahnenblatt má však naproti tomu hezčí grafické vykreslení stromu. Dále pak i další funkce v aplikaci Ancestry jsou lépe provedeny, např. vygenerování webové stránky. Navíc je i výhodou skutečnost, že je autorem aplikace Čech, a tím je podpora češtiny zaručena.

Boj o prvenství zůstal zaslouženě mezi aplikacemi MyHeritage a GenoPro. GenoPro nabízí nejlepší přehlednost ze všech těchto aplikací a ovládání je přívětivé i pro méně počítačově gramotného člověka. Dále kreslení stromů je podle genealogické normy a přesto s dobrou grafickou kvalitou, která se také v jiných aplikacích tak často nevyskytuje. Aplikace MyHeritage ovšem nabízí mnoho funkcí navíc a pořadí ovlivnil fakt, že má offline (není to tak úplně pravda, připojení je potřeba viz kapitola 3.7) i online verzi. I díky lepší grafice stromů je aplikace velice zdařilá. MyHeritage je tedy hlavně díky webové verzi a lepší kompatibilitě se soubory GEDCOM o úroveň výše než GenoPro.

Celkové pořadí aplikací je uvedeno v *Tab. 5*.

Tab. 5. Celkové pořadí aplikací

Pořadí	Název aplikace
1.	MyHeritage
2.	GenoPro
3.	Ancestry
4.	Ahnenblatt
5.	Personal Ancestral File
6.	Legacy Family
7.	Brother's Keeper
8.	Xtree

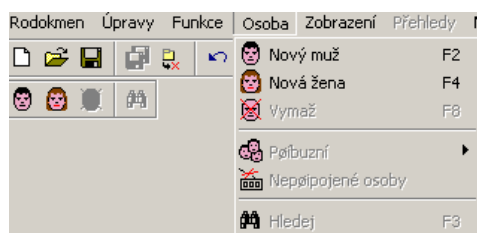
5 VYTVOŘENÍ VÝVODU

Pro vytvoření vývodu byla použita aplikace Ancestry. Pro českého uživatele je jistě nejlepší nejprve vytvořit rodokmen v aplikaci, jejíž prostředí je pro něj optimalizováno a je kompatibilní se soubory GEDCOM. Pokud tedy uživateli vytvořený grafický strom v této aplikaci nevyhovuje, může si bez problému přenést svůj rodokmen do jiné aplikace a vytvořit ho pomocí ní. Aplikace GenoPro v kompatibilitě překvapivě nepodává takový výkon jaký by se dal od shareware aplikace očekávat. Kvůli přenositelnosti je tak lepší vytvořit rodokmen nejprve v jiné aplikaci.

Jedním z hlavních důvodů, proč byla vybrána právě tato aplikace a ne aplikace MyHeritage Family Tree Builder, je její větší přehlednost a jednoduchost ovládání. Dále pak z toho důvodu, že není nutné tuto aplikaci nijak registrovat a i grafické znázornění stromu je dobré a pokud některému uživateli nedostačuje, tak je tu opět možnost přenést rodokmen pomocí souboru GEDCOM.

5.1 Postup vytvoření vývodu

Nejprve je nutné vytvořit nový soubor s rodokmenem. Poté je možné doplnit nepovinné informace jako jsou název rodokmenu, jméno autora rodokmenu, datum jeho vytvoření a doplňující informace. Pomocí záložky „Osoba“ lze vytvořit první novou osobu, v tomto případě muže (to lze provést i ikonou na panelu vlevo viz *Obr.27*).

Obr.27. Záložka pro vytvoření nové osoby v aplikaci Ancestry

Po vytvoření osoby se zobrazí okno „Základní údaje“ a vlevo se vytvoří seznam všech osob rodokmenu. Do základních údajů bylo vyplněno jméno, příjmení, datum a místo narození, dosažené vzdělání a povolání. Do souboru s rodokmenem (na příloženém CD nese název

„Rodokmen.rodz“) bylo také vloženo hlavní foto pomocí tlačítka „Vlož“ umístěné vpravo dole od fotografie (po vložení nese toto tlačítko název „Změň“ - vybrané foto se pak případně zamění za aktuální). Předtím než lze zadat sourozence je nutné vyplnit alespoň jednoho z rodičů kliknutím na tlačítko „Otec“ nebo „Matka“ (aplikace jinak vytvoření sourozence nepovolí). Po vytvoření obou rodičů (s vyplněním jejich jmen, příjmení, data a místa narození), si lze vybrat mezi dvěma způsoby vytvoření sourozenců první vytvořené osoby. První způsob je kliknutím na tlačítko vytvoření syna/dcery u rodičů nebo na vytvoření bratra/sestry dané osoby. Sestra byla vytvořena prvním způsobem, bratr druhým. V obou případech se aplikace zeptá, zda jsou pro vytvořeného bratra/sestru společní oba rodiče nebo jen jeden z nich - v tomto případě oba. Výsledek je samozřejmě shodný pro oba postupy. Ukázka vyplněných údajů je vidět na *Obr.28*.

The screenshot shows a web-based application for family management. The main window is titled "Tomáš Vogelanz, 1988". The interface is organized into several sections:

- Header:** Includes a menu bar (Rodokmen, Úpravy, Funkce, Osoba, Zobrazení, Přehledy, Nastavení, Nápověda) and a toolbar with icons for search, print, and other actions.
- Sidebar:** Contains a list of family members with columns for name, birth date, and death date. The current person, "Vogelanz Tomáš, 1988 (0)", is selected.
- Main Content Area:**
 - General Information:** Fields for name (Tomáš), surname (Vogelanz), gender (muž), and birth date (1.6.1988).
 - Parents:** Dropdown menus for "Otec" (Vogelanz Jan, 1956) and "Matka" (Vogelanzová Ludmila, 1959).
 - Children and Siblings:** Fields for "Děti" and "Sourozenci" (Vogelanz Jan, 1982; Vogelanzová Zdenka, 1984).
 - Photo:** A portrait of Tomáš Vogelanz with a "Změň" button.
 - Buttons:** "Vytvoř syna", "Vytvoř dceru", "Přidat", "Odeber", "Vytvoř bratra", "Vytvoř sestru", "Přidat partnera", "Změň", "Odeber", "Ulož", "Skupiny", "Správce", "Zánek".
 - Footer:** "Bydliště", "Vzdělání", and "Povolání" fields.

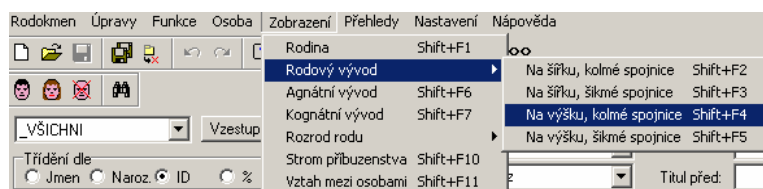
Obr.28. Základní údaje osoby

Rodiče rodičů, následně jejich rodiče atd. se vytváří stejným postupem jako v případě první vytvořené osoby - tedy kliknutím u vybrané osoby na tlačítko „Otec“ nebo „Matka“ a vyplněním jména, příjmení, popř. i data a místa narození. Tímto postupem bylo celkem vytvořeno 33 osob (některé s neznámými daty narození a úmrtí).

Před vykreslením vývodu je možné změnit v záložce „Nastavení“ zobrazení jen určitého typu dat ve vývodu pomocí dynamických textů. Byla zvolena varianta výpisu jména, rodného příjmení (<surn> nahrazeno <bname> - u žen se tedy zobrazí příjmení, které měly před sňatkem) a data narození a úmrtí.

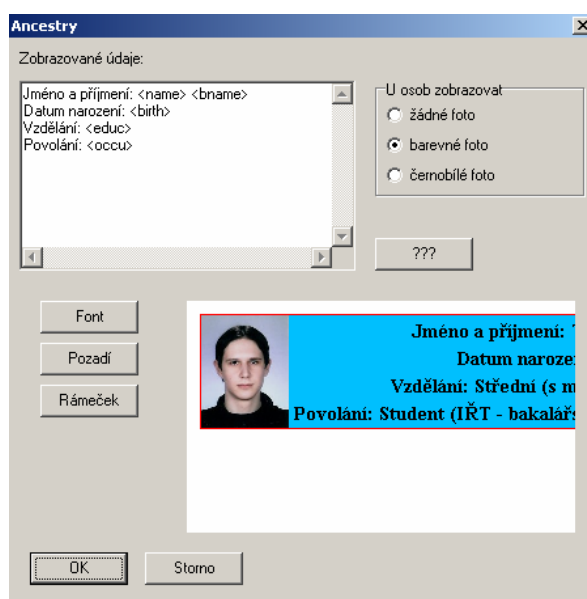
Po globální změně dynamických textů již dochází k vytvoření samotného vývodu.

V záložce „Zobrazení“ (na Obr.29) je na výběr několik druhů stromů a také čtyři způsoby jejich vykreslení. Bylo vybráno vykreslení rodového vývodu na výšku, a to s kolmými spojnicemi.

Obr.29. Záložka pro vytvoření stromu

Po vytvoření vývodu byly ještě u výchozí osoby pozměněny statické a dynamické texty, jejich font a barva rámečku (toto vše se provádí kliknutím pravého tlačítka na rámeček příslušné osoby) - okno pro změnu zobrazení rámečku je zobrazeno na Obr.30.

Obr.30. Okno pro editaci rámečku

Samotný vývod byl uložen přímo do souboru s rodokmenem (na CD „Rodokmen.rodz“), a také jako obrázkový soubor JPEG (na CD „Vývod.jpg“). Výsledný vývod z této aplikace je v této práci uveden jako Příloha P III. Soubor s rodokmenem byl dále exportován do souboru GEDCOM při použitém kódování UTF-8. Při této operaci se exportují i obrázky, uložené přímo v souboru RODZ. Vzhledem k tomu, že je ale k obrázku použita cesta absolutní, byl v tomto případě soubor GEDCOM editován v textovém editoru a cesta byla změněna na relativní (před názvem souboru se nachází pouze: „.\“). To znamená, že obrázek musí být umístěn spolu s rodokmenem ve stejné složce, jinak se nezobrazí (předtím by musel být v přesně definované cestě, což je v tomto případě nevhodné).

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zjištění aktuálního stavu v oblasti nabízených aplikací pro podporu genealogie a stručné vysvětlení, čím se genealogie zabývá. Aplikace bylo nutné analyzovat a navzájem porovnat. Dále bylo za úkol popsát ovládání jedné vybrané aplikace a v této aplikaci také demonstrovat vytvoření vývodu.

Stav v oblasti aplikací pro podporu genealogie je rozporuplný. Množství nabízených aplikací je sice dostatečné a jejich kvalita vyhovující, mnoho z nich je však pro českého uživatele, který chce aplikaci provozovat legálně a přitom zadarmo téměř nepoužitelná - český uživatel, který nemá větší problémy s angličtinou by totiž v aplikacích obvykle narazil na malou podporu více znakových sad a mohl by tak mít problémy s českou diakritikou. Společnosti si také často účtují až nepřiměřené částky za něco, co se velmi podobá levnějším aplikacím - v některých případech dokonce i freewarovým - jejich konkurence nebo je svou kvalitou ještě horší.

Vybrat aplikace, které splňují podmínky zadání nebylo z výše uvedených důvodů snadné. Nakonec bylo vybráno osm aplikací, ale u některých se vznášel nad umístěním v této práci otazník - konkrétně Brother's Keeper, Legacy Family a Xtree. Vzhledem k tomu, že tyto aplikace nijak neporušují zadané podmínky, byly do této práce také zahrnuty.

Analýze aplikací předcházelo důkladné testování. U aplikací byl kladen důraz na kvalitu a množství jejich funkcí, možností vkládat data v nejrůznější formě, designu, ovládání, kvalitu podpory češtiny a formátu GEDCOM, vytváření grafických stromů a v neposlední řadě se na zhodnocení aplikace také podílelo celkové zpracování. Hlavním cílem bylo důkladně analyzovat jednotlivé aplikace a podat detailní náhled na jejich kvalitu. Každá uvedená aplikace je něčím výjimečná, a to jak z pozitivní, tak naneštěstí i negativní stránky.

Analyzované aplikace byly porovnávány podle následujících pěti kritérií - designu a ovládání, kompatibility se soubory GEDCOM, možností, nástrojů pro vytvoření stromu a celkového zpracování. Aplikace byly v daných kategoriích seřazeny od nejlepší po nejhorší a jejich umístění bylo zdůvodněno. Bylo zjištěno, že největší problémy mají aplikace z hlediska správné kompatibility se soubory GEDCOM a špatně provedené nebo dokonce žádné podpory více znakových sad.

V popisu aplikace Ancestry a také v demonstraci vytvoření vývodu bylo vysvětleno ovládání této aplikace. Po přečtení by tak uživatel, který se předtím s touto aplikací nesešel, neměl mít s obsluhou žádné problémy.

Hlavním důvodem, proč byl vývod vytvořen v aplikaci Ancestry je, že je její použití pro laika více než dostačující a snadné a dále také, že není nutná žádná registrace, dokonce ani instalace. Pokud bude vývoj této aplikace pokračovat tímto směrem a s další verzí dojde ke zlepšení kvality, tak se jistě může stát důstojným konkurentem placených aplikací.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

The aim of this bachelor thesis was to ascertain actual situation in the field of the offered applications for genealogy support and briefly explain what genealogy investigates. It was necessary to analyse and compare selected applications. Next task was to describe one such application and demonstrate creation of the ancestor chart in the same application.

Situation in the field of the applications for genealogy support is contradictory. Number of the applications is sufficient and their quality is suitable, but many of them are almost unusable for the Czech user who wants to run the application legally and free at the same time - a typical Czech user, who does not have a big problem with the English language would frequently encountered small support of more character sets in applications and he could have troubles with the Czech diacritic. The companies often charge unreasonable amount of money for something, what is very similar to cheaper applications - actually in some cases even to freeware - their competitors, or is qualitatively worse.

The choice of the applications that fulfil requirements of the assignment was not easy for the reasons stated above. Finally, eight applications were chosen, but over position of some of the applications in this thesis the question mark hangs - particularly Brother's Keeper, Legacy Family and Xtree. They were presented in this thesis because these applications do not break the assigned requirements.

The applications were tested in detail before their analysis. The accent was put on the quality and quantity of their functions, the possibility to insert data in different forms, the design, the control, the quality of support of the Czech language and GEDCOM format too, the creation of the graphic tree, and last but not least the complete processing of application participated on its evaluation. The main goal was to analyse the applications thoroughly and to give detailed view on their quality. Every presented application is exceptional in different positive and unfortunately negative aspects too.

Analysed applications were compared by the following five criterions - design and control, compatibility with the GEDCOM format, options, tools for the tree creation and complete processing. Applications were sorted from the best to the worst in a given category and their position was justified. It was found that the applications have the biggest problems from the perspective of the correct compatibility with the GEDCOM standard format and that they do not support more character sets or interpret them badly.

In description of the Ancestry application and in demonstration of the ancestor chart creation control of this application was presented and explained. This enables easy operation and control even for user who has never seen this application before.

The main reason why the ancestor chart was created in the Ancestry application is that its usage for non-experts in the field is more than sufficient and easy. In addition, no registration, even installation, is needed. If development of this application continues in this way and quality improves with next versions, it can become a potential competitor for the paid applications.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] HLAVÁČEK, Ivan - Kašpar, Jaroslav - Nový, Rostislav. *Vademecum pomocných věd historických*. 3. vydání. Praha: Svoboda, 1988. s. 138-148. ISBN 80-8602-209-9.
- [2] URBÁNEK, Antonín. *Základní pojmy heraldiky a genealogie* [online]. c2001-2007. [cit. 2010-03-11]. Dostupný z WWW: http://www.zsru.cz/Her_gen/zakl_pojmy.htm#Rodokmen.
- [3] ILČÍK, Václav. *Základní pojmy genealogie* [online]. c1992-2003. 2003-08-01 [cit. 2010-02-05].
Dostupný z WWW: <http://ilcik.cz/genealogie/zacatecnik/pojmy/index.htm>.
- [4] ŠÍPEK, Antonín. *Genealogie: Tvorba rodokmenů* [online]. c2003-2008. [cit. 2010-03-11]. Dostupný z WWW: <http://genetika.wz.cz/genealogie.htm>.
- [5] ŘÍČAŘ, Kristoslav. *Úvod do genealogie: kdo jsou moji předkové a odkud přišli?* 1. vydání. Praha: Horizont, 1995. 94 s. ISBN 80-7012-082-7.
- [6] Family History Department of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. *The GEDCOM Standard Release 5.5* [online]. 1996-01-02. [cit. 2010-02-22].
Dostupný z WWW: <http://www.math.clemson.edu/~rsimms/genealogy/ll/gedcom55.pdf>.
- [7] Family History Department of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. *The GEDCOM Standard Release 5.5.1* [online]. 1999-10-02. [cit. 2010-02-22].
Dostupný z WWW: <http://phpgedview.sourceforge.net/ged551-5.pdf>.
- [8] Family History Department of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. *GEDCOM XML Specification Release 6.0 Draft* [online]. 2001-12-28. [cit. 2010-02-22]. Dostupný z WWW: <http://www.familysearch.org/GEDCOM/GedXML60.pdf>.
- [9] BOETTCHER, Dirk. *Ahnenblatt - Features* [online]. c2008. [cit. 2010-03-01].
Dostupný z WWW: <http://www.ahnenblatt.com/features.html>.

- [10] BOETTCHER, Dirk. *Ahnenblatt* [počítačová aplikace]. Ver. 2.62. Německo. 2009 [cit. 2010-03-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.ahnenblatt.com/download.html>>.
- [11] DMU. *Ancestry - Online nápověda* [online]. c2000-2009. [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.ancestry-napoveda.ic.cz/>>.
- [12] DOLEŽAL, Martin. *Ancestry* [počítačová aplikace]. Ver. 1.0.21.58. Česká Republika. 2010 [cit. 2010-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://ancestry.nethar.com/kestazeni.php>>.
- [13] STEED, John. *Brother's Keeper* [počítačová aplikace]. Ver. 6.4.2. USA. 2010 [cit. 2010-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.bkwin.org/bksetup6.EXE>>. Shareware.
- [14] GENOPRO®. *Help using GenoPro* [online]. c1998-2008. [cit. 2010-04-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.genopro.com/help/>>.
- [15] GENOPRO®. *GenoPro SDK* [online]. c1998-2008. [cit. 2010-04-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.genopro.com/sdk/>>.
- [16] *GenoPro 2007* [počítačová aplikace]. Ver. 2.0.1.6. USA: GenoPro®. 2008 [cit. 2010-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.genopro.com/InstallGenoPro.exe>>. Shareware.
- [17] TLAPÁK, Radek - Papoušek, Michal. *Hlavní rysy Legacy 7.0 Standard* [online]. c2005-2009. [cit. 2010-03-13]. Dostupný z WWW: <http://legacy.unas.cz./pages/version_std.html>.
- [18] TLAPÁK, Radek - Papoušek, Michal. *Rozdíly verzí programu Legacy Family Tree Standard & Deluxe* [online]. c2005-2009. [cit. 2010-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://legacy.unas.cz./pages/version.html>>.
- [19] TLAPÁK, Radek - Papoušek, Michal. *Co je nového v Legacy 7.0* [online]. c2005-2009. [cit. 2010-03-13]. Dostupný z WWW: <http://legacy.unas.cz./tour/legacy7_new.html>.
- [20] *Legacy Family Tree* [počítačová aplikace]. Ver. 7.4.0.6 Standard. USA: Millennium Corporation. 2010 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://legacy.unas.cz./download/legacy7dwnl.html>>.

- [21] JUREČEK, Radek. *Čeština do Personal Ancestral File* [počítačový soubor, online]. 2007 [cit. 2010-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://paf.webz.cz/paf5en.zip>>.
- [22] Family History Department of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. *Personal Ancestral File 5.0 - Lessons* [online]. c2000. [cit. 2010-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.familysearch.org/eng/paf/lessons/paf5.html>>.
- [23] *Personal Ancestral File* [počítačová aplikace]. Ver. 5.2.18.0. USA: Family History Department of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. 2002 [cit. 2010-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://ftp.ldscatalog.com/PAF5EnglishSetup.exe>>.
- [24] MYHERITAGE LTD. *Pravidla a podmínky* [online]. 2006-06-18. [cit. 2010-04-11]. Dostupný z WWW: <http://www.myheritage.cz/FP/Company/popup.php?p=terms_conditions>.
- [25] MYHERITAGE LTD. *My Heritage* [online]. c2006-2010. [cit. 2010-04-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.myheritage.cz>>.
- [26] *MyHeritage Family Tree Builder* [počítačová aplikace]. Ver. 4.0.0.916. Izrael: MyHeritage Ltd. 2009 [cit. 2010-04-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.myheritage.cz/family-tree-builder>>.
- [27] ZEHNAL, Pavel. *GENEALOGIE ČR - Diskuse na téma: Návrhy, vylepšení a rozšíření* [online]. 2009-10-11. [cit. 2010-03-31]. Dostupný z WWW: <http://xtree.cz/di_tema.php?cat=1&room=1>.
- [28] ZEHNAL, Pavel. *GENEALOGIE ČR* [online]. 2010-03-20. [cit. 2010-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://xtree.cz>>.
- [29] PACHMANOVÁ, Martina. *Design: Aktualita, nebo věčnost?*. Vysoká škola Umělecko-průmyslová. Praha 2005. ISBN 80-86863-05-0.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AHN	formát používaný aplikací Ahnenblatt pro ukládání genealogických dat.
B	Byte - jednotka množství dat v informatice.
BMP	Microsoft Windows Bitmap - formát pro ukládání rastrové počítačové grafiky.
CD	Compact Disk - optický disk určený pro ukládání digitálních dat.
CSV	Comma-Separated Values - formát pro výměnu tabulkových dat s hodnotami oddělenými čárkou.
DOC	Document - formát dokumentu standardně používaného aplikací Microsoft World.
EMF	Enhanced Meta File - 32-bitový grafický formát systému Microsoft Windows pro ukládání vektorové a rastrové počítačové grafiky.
EPS	Encapsulated PostScript - dokument s dodatečným omezením, který je určený k používání jako grafický formát.
GEDCOM	Genealogical Data Communication - formát pro výměnu digitalizovaných genealogických dat.
GIF	Graphics Interchange Format - formát pro ukládání rastrové počítačové grafiky.
GNO	formát používaný aplikací GenoPro pro ukládání genealogických dat.
HTML	HyperText Markup Language - hypertextový jazyk, používaný pro vytváření webových stránek.
JPEG	Joint Photographic Experts Group - standardní metoda ztrátové komprese používané pro ukládání počítačových obrázků.
kB	kiloByte - 2^{10} Byte.
LaTeX	balík maker programu TeX, který umožňuje autorům textů umisťovat a tisknout svá díla ve velmi vysoké typografické kvalitě.
MB	MegaByte - 2^{20} Byte.

MID	Musical Instrument Digital - binární zvukový formát ukládaný jako posloupnost tzv. událostí.
PC	Personal Computer - Počítač určený pro použití jednotlivcem.
PCX	Personal Computer eXchange - formát pro ukládání rastrové počítačové grafiky.
PDF	Portable Document Format - formát vyvinutý firmou Adobe pro ukládání dokumentů nezávisle na softwaru i hardwaru.
PNG	Portable Network Graphics - formát určený pro bezztrátovou kompresi rastrové grafiky.
PSD	Photoshop Document - formát fotografií firmy Adobe Photoshop.
RMI	RIFF-based MIDI - formát MID vycházející z formátu RIFF (Resource Interchange File Format).
RODZ	formát používaný aplikací Ancestry pro ukládání genealogických dat.
RTF	Rich Text Format - textový formát obsahující co možná největší množinu formátovacích příkazů.
SVG	Scalable Vector Graphics - formát popisující dvojrozměrnou vektorovou grafiku pomocí XML.
TB	TeraByte - 2^{40} Byte.
TGA	Truevision Graphics Adapter - formát pro ukládání rastrové počítačové grafiky.
TIFF	Tag Image File Format - formát pro ukládání rastrové počítačové grafiky.
TT	TinyTafel - formát poskytující kompaktní způsob popisu příjmení, nalezených v rodokmenu.
TXT	TextFile - formát pro uchovávání prostého elektronického textu.
UNICODE	Universal Code - tabulka znaků všech existujících abeced.
UTF-8	Unicode Transformation Format - 8-mi bitové kódování s proměnnou šířkou, které maximalizuje kompatibilitu s ASCII.

WAV	Waveform audio format - formát pro ukládání zvuku na PC.
WMF	Windows Meta File - 16-bitový grafický formát systému Microsoft Windows pro ukládání vektorové a rastrové počítačové grafiky.
XML	Extensible Markup Language - soubor pravidel pro kódování elektronických dokumentů.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr.1. Rodopisné značky</i>	13
<i>Obr.2. Alternativní typy rodopisných značek.....</i>	14
<i>Obr.3. Aplikace Ahnenblatt</i>	19
<i>Obr.4. Editační okno aplikace Ahnenblatt.....</i>	21
<i>Obr.5. Rodokmen v aplikaci Ahnenblatt</i>	23
<i>Obr.6. Aplikace Ancestry</i>	25
<i>Obr.7. Rodokmen v aplikaci Ancestry.....</i>	30
<i>Obr.8. Aplikace Brother's Keeper</i>	32
<i>Obr.9. Rodokmen v aplikaci Brother's Keeper.....</i>	35
<i>Obr.10. Aplikace GenoPro 2007</i>	36
<i>Obr.11. Rodokmen v aplikaci GenoPro 2007.....</i>	37
<i>Obr.12. Editační okno aplikace GenoPro 2007.....</i>	41
<i>Obr.13. Aplikace Legacy Family Tree</i>	43
<i>Obr.14. Editační okno aplikace Legacy Family Tree</i>	45
<i>Obr.15. Rodokmen v aplikaci Legacy Charting.....</i>	47
<i>Obr.16. Aplikace Personal Ancestral File.....</i>	49
<i>Obr.17. Editační okno aplikace Personal Ancestral File.....</i>	50
<i>Obr.18. Rodokmen v aplikaci Personal Ancestral File</i>	52
<i>Obr.19. Webová aplikace MyHeritage</i>	53
<i>Obr.20. Vytváření erbu ve webové aplikaci MyHeritage.....</i>	54
<i>Obr.21. Aplikace Family Tree Builder</i>	56
<i>Obr.22. Editační okno aplikace Family Tree Bulder.....</i>	57
<i>Obr.23. Rodokmen v aplikaci Family Tree Builder</i>	58
<i>Obr.24. Webová aplikace Xtree</i>	60
<i>Obr.25. Editační údaje webové aplikace Xtree</i>	62
<i>Obr.26. Rodokmen webové aplikace Xtree</i>	63
<i>Obr.27. Záložka pro vytvoření nové osoby v aplikaci Ancestry</i>	74
<i>Obr.28. Základní údaje osoby.....</i>	75
<i>Obr.29. Záložka pro vytvoření stromu.....</i>	76
<i>Obr.30. Okno pro editaci rámečku</i>	76

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Pořadí aplikací podle kritéria design a ovládání.....</i>	<i>67</i>
<i>Tab. 2. Pořadí aplikací podle jejich kompatibility se soubory GEDCOM.....</i>	<i>68</i>
<i>Tab. 3. Pořadí aplikací podle jejich možností.....</i>	<i>70</i>
<i>Tab. 4. Pořadí aplikací podle kvality nástrojů pro vytváření stromu.....</i>	<i>72</i>
<i>Tab. 5. Celkové pořadí aplikací.....</i>	<i>73</i>

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Příklad struktury formátu GEDCOM.
- P II Dynamické texty aplikace Ancestry.
- P III Vytvořený vývod.

PŘÍLOHA P I: PŘÍKLAD STRUKTURY FORMÁTU GEDCOM

(odsazení a tučné písmo jsou přidány jen kvůli lepší čitelnosti)

0 HEAD

1 SOUR **PAF**

2 VERS **2.1**

1 DEST **ANSTFILE**

1 SUBM **@5@**

1 SUBN **@8@**

1 GEDC

2 VERS **5.4**

2 FORM **Lineage-Linked**

1 CHAR **ANSEL**

0 @1@ INDI

1 NAME **Robert Eugene/Williams/**

1 SEX **M**

1 BIRT

2 DATE **02 OCT 1822**

2 PLAC **Weston, Madison, Connecticut**

2 SOUR **@6@**

3 PAGE **Sec. 2, p. 45**

3 EVEN **BIRT**

4 ROLE **CHIL**

1 DEAT

2 DATE **14 APR 1905**

2 PLAC **Stamford, Fairfield, CT**

1 BURI

2 PLAC **Spring Hill Cem., Stamford, CT**

1 RESI

2 ADDR **73 North Ashley**

3 CONT **Spencer, Utah UT84991**

2 DATE **from 1900 to 1905**

1 FAMS **@4@**

1 FAMS @9@

0 @2@ INDI

1 NAME **Mary Ann/Wilson/**

1 SEX **F**

1 BIRT

2 DATE **BEF 1828**

2 PLAC **Connecticut**

1 FAMS @4@

0 @3@ INDI

1 NAME **Joe/Williams/**

1 SEX **M**

1 BIRT

2 DATE **11 JUN 1861**

2 PLAC **Idaho Falls, Bonneville, Idaho**

1 FAMC @4@

1 FAMC @9@

2 PEDI **Adopted**

1 ADOP

2 FAMC @9@

2 Date **16 MAR 1864**

1 SLGC

2 FAMC @9@

2 DATE **2 OCT 1987**

2 TEMP **SLAKE**

0 @4@ FAM

1 MARR

2 DATE **DEC 1859**

2 PLAC **Rapid City, South Dakota**

1 SLGS

2 DATE **14 JUN 1975**

2 TEMP **SLAKE**

1 HUSB @1@

1 WIFE @2@

1 CHIL @3@

0 @5@ SUBM

1 NAME **Reldon /Poulson/**

1 ADDR **1900 43rd Street West**

2 CONT **Billings, MT 68051**

1 PHON **(406) 555-1232**

0 @6@ SOUR

1 DATA

2 EVEN **BIRT, DEAT, MARR**

3 DATE **FROM Jan 1820 TO DEC 1825**

2 PLAC **Madison, Connecticut**

2 AGNC **Madison County Court, State of Connecticut**

1 TITL **Madison County Birth, Death, and Marriage Records**

1 ABBR **VITAL RECORDS**

1 REPO @7@

2 CALN **13B-1234.01**

2 MEDI **Microfilm**

0 @7@ REPO

1 NAME **Family History Library**

1 ADDR **35 N West Temple Street**

2 CONT **Salt Lake City, Utah**

2 CONT **UT 84150**

0 @8@ SUBN

1 SUBM @5@

1 FAMF **Reg Poulson Family**

1 TEMP **SLAKE**

0 @9@ FAM

1 HUSB @1@

1 CHIL @3@

0 TRLR

PŘÍLOHA P II: DYNAMICKÉ TEXTY APLIKACE ANCESTRY

<name> jméno osoby

<urn> příjmení (rodné či normální dle vašeho nastavení)

<bname> rodné příjmení

<mname> vyvdané příjmení

<birth> datum narození

<death> datum úmrtí

<birth-death> narození-úmrtí. Jestliže osoba žije, vypíše se jen narození

<byear> rok narození

<dyear> rok úmrtí

<byear-dyear> rok narození-rok úmrtí. Jestliže osoba žije, vypíše se jen rok narození

<bplace> místo narození

<dplace> místo úmrtí

<dcause> příčina úmrtí

<birth,place> datum narození, místo narození. Jestliže místo není známé, nevypíše se nic

<death,place> to samé jako předchozí, jen pro úmrtí

<id> identifikátor osoby

<age> věk (u žijících osob současný, u zemřelých dožitý)

<title1> titul před jménem

<title2> titul za jménem uvozený čárkou

<educ> vzdělání

<occu> povolání

<resi> bydliště

<wedding> datum svatby

<wplace> místo svatby

